2/6
AUG 30 1954

VIENYBĖ

LXVIII M., 34 N. • 412 BEDFORD AVE., BROOKLYN 11, N. Y. RUGPJŪČIO (AUGUST) 27 D., • KAINA 10c.

DABAR

Kampanijos ženkle
Ike ir kandidatai
Naivus galvojimas
Isteriškas aktas?

JUOZAS TYSLIAVA

Aštuoniasdešimt trečiasis kongresas baigė savo darbą rinkimų kampanijos ženkle.

Reikia atsiminti, kad lapkričio 2 d. rinkimuose bus sprendžiamas 435 Atstovų Buto ir 37 Senato narių likimas.

Dauguma republikonų partijos vadų yra įsitikinę, kad šiuose, kaip ir praeituose, rinkimuose Eisenhowerio vardas turės magiškos įtakos.

Tuo labiau, kad Ike yra pasiryžęs remti ir tuos republikonų partijos kandidatus, kurie iš dalies buvo priešingi jo programai.

Ar demokratai, kurie kampanijos finansavimo atžvilgiu iš tolo negali lygintis republikonams, laimės aštuoniasdešimt ketvirtojo kongreso kontrolę, tai, žinoma, priklausys nuo balsuotojų.

***

Nėra abejonės, kad komunizmo klausimas šioje kampanijoje bus užėmęs ne paskutinę vietą.

Neveltui gubernatorius Dewey sakė:

"...Demokratai bijosi, kad Amerikos visuomenė nepajustų, koks malonumas turėti valdžią be šnipų ir išdavikų".

Kitais žodžiais tariant, demokratų administracijos laikais, valdžios įstaigose buvo vienų ir kitų.

Senatorius McCarthy, kurio vardas (už ir prieš) taip pat bus linksniuojamas šioje kampanijoje, tą laikotarpį vadina "išdavystės dvidešimtmečiu."

Kaip ten bebūtų, nuo to laiko, kai republikonai perėmė administracijos vairą, iš federalinių įstaigų pašalinta 1,456 aiškiai nepatikimi santvarkai asmenys.

***

Be reikalo buvo kalbama, kad republikoniškasis kongresas "nieko neveikia".

Paskutinėje kongreso sesijoje, kuri tęsėsi net 227 dienas, priimta šimtai įstatymų projektų, kurių dauguma turės neabejotinos naudos kraštui.

Gana to, kad mokesčiai, kurie demokratiškųjų kongresų laikais buvo nuolat didinami, praeitoje sesijoje sumažinti daugiau kaip septyniais bilijonais dolerių.

Praeitame kongrese pertvarkytas ir vadinamas atominės energijos aktas, būtent: atidaromos durys privačiam tos energijos naudojimui.

Nekalbant jau apie farmų, namų statybos, socialinio draudimo ir kitus klausimus, kuriuos šis kongresas taip pat gana teigiamai išsprendė.

***

Kai dėl komunistų partijos, kurią taip pat šis kongresas "padžiovė", tai esame įvairių nuomonių.

Kai kurie politikai mano, kad šiuo metu nebuvę ypatingo reikalo imtis tokių desperatiškų priemonių.

Kiti vėl tvirtina, kad dabar komunistai nueisią į pogrindį...

Paskiausias motyvas, yra gana naivus, nes Amerikos komunistai jau ir taip senai pogrindyje.

Pagaliau, ką reiškia pogrindis? Faktas, kad jau karo metu Amerikos komunistų partijos narių sąrašuose nebuvo pavardžių, o tik slapyvardžiai, rodo — ką?

Tai rodo, kad ir anais "šventosios sąjungos" laikais Amerikos komunistai "šunį misliJo".

***

Kita vertus, kodėl komunistų partijos panaikinimas turėtų būti siejamas su Jungtinių Valstybių konstitucija?

Ar Sovietų Sąjungoje ir kitose valdomosiose šalyse yra leidžiama veikti tokioms partijoms, kaip demokratai ir republikonai?

Nėra nė mažiausios abejonės, kad komunistai, pasigrobę šios šalies valdžią, ne tik uždarytų šias partijas, bet ir likviduotų tuos "liberalus", kurie šį kongreso sprendimą vadina "isteriškuoju aktu".

Net Lietuvoje, kur naivūs politikai 20 metų tikėjo Sovietų Sąjungos draugiškumu, komunistų partijos veikimas buvo draudžiamas.

Kodėl Amerikos komunistams, kurie šiuo atveju tikriausiai nėra nė per nago juodymą geresni už savo draugus Europoje, turi būti leidžiama knaisioti šios šalies santvarkos pamatai?

PREZIDENTAS EISENHOWERIS UŽ KOMUNISTŲ KONTROLĖS ĮSTATYMĄ

Komunistai turės registruotis Teisingumo Departamente. – Darbo unijos, kurioše veiks komunistai, bus atsakomingos prieš įstatymą. – Įstatymo projektui buvo priešingi tik du Atstovų Buto nariai.

Prezidentas Eisenhoweris, kuris šiuo metu atostogauja Denver, Col., per savo spaudos sekretorių James C. Hagerty praneša, kad jis nusprendęs pasirašyti Kongreso priimtą įstatymo projektą Komunistų partijai kontroliuoti.

Naujasis įstatymas atima Komunistų partijai ir jos padaliniams visas teises ir privilegijas. Pagal šį įstatymą, komunistai privalo registruotis Teisingumo Departamente ir, be to, bus laikomos atsakomingomis tos darbo unijos, kuriose veiks komunistai arba jų agentai.

Pagal naująjį įstatymą, Amerikos komunistų partija nelaikoma politine organizacija, bet tik priemone dabartinei šalies santvarkai nuversti.

Komunistai, atsisakiusieji registruotis, bus baudžiami 10,000 dolerių piniginė bauda ir 5 metų kalėjimu. Be to, priklausantieji komunistų partijoje negalės būti valstybės tarnautojais, dirbti apsaugos gamyboje ir naudotis užsienio pasais.

Šiam Kongreso sprendimui, kuris dabar, prezidentui Eisenhoweriui pasirašius, tampa įstatymu, buvo priešingas vyr. prokuroras Brownell ir FBI direktorius Hooveris. Jie aiškino, kad tokios priemonės komunistus nuvarys dar giliau į pogrindį ir tada bus sunkiau juos sekti. Prieš balsavo tik du Atstovų Buto nariai: kongr. Multer, demokratas iš New Yorko valstybės ir Burdick, republikonas iš North Dakota. Senate įstatymo projektas buvo priimtas visais balsais.

Amerikos komunistų partijos vadovybė, per Daily Worker ir telegramomis prezidentui Eisenhoweriui, teigia, kad šis įstatymas esąs priešingas JAV konstitucijos dėsniams ir t.t. Prezidentas Eisenhoweris buvo priešingas pirmajam Senato priimtam įstatymo projektui. Antrasis įstatymo projektas, kurį priėmė Atstovų Butas, buvo suderintas su Senato priimtuoju projektu. Prezidentas Eisenhoweris pasirašo antrąjį projektą.

NUSIŽUDĖ BRAZILIJOS PREZIDENTAS VARGAS

Rugpjūčio 24 d. Brazilijos prezidentas Getulio Vargas, kalbėdamas su armijos karininkais, kurie reikalavo jo atsistatydinimo, staiga išsitraukė pistoletą ir paleido kulką į širdį. Vargas mirė staiga. Tai įvyko po to, kai 71 metų amžiaus Brazilijos politikas sutiko "laikinai" pasitraukti iš prezidento pareigų. Jo vietą užėmė viceprezidentas Joao Cafe Filho.

Ginčas tarp prezidento Vargas ir aviacijos karininkų prasidėjo šio mėnesio pradžioje, kai įvyko prieš politinio Vargas priešo, redaktoriaus Lacerda, pasikėsinimas, kurio metu buvo nušautas aviacijos majoras Vaz.

Pats Vargas, asmeniškai, dėl šio nužudymo nekaltinamas.

Pažymėtina, kad dieną prieš nusižudymą, prezidentas Vargas pareiškė, kad jis gyvas iš rūmų neišeisiąs.

RAGINA LENKUS KOVOTI UŽ VILNIŲ

Orzeł Biały liepos 24 d. numery atpasakoja gen. W. Anders kalbą, kuria jis pasakė Hodgemoor, netoli Londono, lenkų skautų stovyklos atidarymo proga. Savo kalboje Andersas ragino ten susirinkusius lenkus kovoti už vadinamas atgautas žemes, kurių ribą sudaro Oderis ir Neisė. Bet kartu pridūrė, kad lenkai taip pat kovosią už Vilnių ir Lvovą. Tačiau pats lenkų ekstremistų vadas, matyt, jaučia, jog tokioms lenkų pretenzijoms jie nedaug gali tikėtis pritarimo iš Vakarų politinių sluoksnių, tad nepasigailėjo nepalankaus žodžio tiems anglų ir amerikiečių politikams, kuriems "trumparegiškumas" neleidžiąs matyti, jog nuo Lenkijos laisvės priklausanti ir visų Europos kraštų laisvė, lyg be Ukrainos ir Lietuvos žemių Lenkija negalėtų būti laisva.

Andersui ir lietuviai gali pa- "Svoboda" neseniai pasakė dėl sakyti tą patį, ką ukrainiečių Związek Ziem Południowo — Wschodnich tvirtinimo, jog Lvovas buvo ir yra lenkų miestas ir turėsiąs grįžti prie Lenkijos. Visa istorinė eiga ir istorijos pamokos nuteka nuo tų žmonių, kaip vanduo nuo lygaus akmens. Tačiau tokios lenkų utopiškų kalbos tik kompromituoja pačius lenkus tarptautinėje plotmėje.

APLINK PASAULĮ

● **Diplomatiniuose sluogsniuose kalbama, kad Jungtinės Valstybės ir Anglija pasiryžusios baigti Vakarų Vokietijos okupaciją, jeigu Prancūzija nesutiks ratifikuoti Europos Gynybos pakto.**

● **Egipto tautinės vadovybės ministeris Salem grįžo iš Bagdado, kur jam pavykę Irako vyriausybę įtikinti nesidėti su provakarietiška Turkijos — Pakistano sąjunga.**

● **Vakarų Vokietijos parlamento narys Karl Schmidt-Wittmack, kuris praeitą savaitę kartu su šeima pabėgo į Rytų Vokietiją, skelbiamas esąs išdavikas ir kriminalistas.**

● **Komunistinės Kinijos vyriausybė žada amnestiją visiems Formozoje esantiems kinų nacionalistams, išskyrus Čian Kai Šeką. Ta proga komunistai ragina Formozos gyventojus ruoštis sukilimui.**

● **Filipinų užsienių reikalų ministerija praneša, kad į pietryčių Azijos saugumo konferenciją, įvyksiančią kitą mėnesį Maniloje, Australija atsiunčia savo užsienių reikalų ministerį su septynių asmenų delegacija. Pakistanas atsiunčia devynis delegatus. Dulles atvyks su 50 asmenų delegacija.**

● **Lt. gen. Reinhard Gehlen, buvęs nacis, paskirtas Vakarų Vokietijos valstybės saugumo viršininku. Jis, užėmęs pabėgusio pas komunistus John vietą, laikomas vienu gabiausiu tos rūšies specialistu.**

● **Rugpjūčio 19 d. Venecijos kalnuose mirė buvęs ilgametis Italijos premjeras Alcide de Gasperi. Jis buvo aršus fašizmo ir komunizmo priešas ir nuoširdus jungtinės Europos armijos šalininkas. Velionis mirė sulaukęs 73 metų amžiaus.**

● **Portugalija pasiuntė Indijai notą, kurioje reikalaujama nutraukti portugalų kolonijų ekonominį boikotą ir nebeagituoti už jų sąjungą su Indija.**

● **Pekino radijas pakartojo, ką JAV admirolas Felix D. Stump pasakęs apie Formozos gynimą nuo komunistų, būtent: "joks karinių jėgų vadas amžinai nesėdės ir nelauks. Vieną gražią dieną mes būsime priversti šaudyti".**

● **Ryšium su Graikijos reikalavimu grąžinti Kipro salą Graikijai, Anglijos Darbo partija siūlo duoti tai salai savivaldą.**

● **Indonezijoje baigiami pasiruošimai pasirašyti prekybos sutarčiai su Raudonąja Kinija 166,800,000 dolerių.**

● **Prancūzijos premjeras Mendes-France, grįžęs iš Londono, Europos armijos pakto reikalais tarėsi su JAV ambasadorium Paryžiuje, Dillon.**

● **Nacionalistinės Kinijos ambasadorius Washingtone Welington Koo sako, kad Formoza, padedama JAV laivyno, yra pasiruošusi atmušti komunistų invaziją.**

Vaizdas iš vienybiečių sąskrydžio, neseniai įvykusio Pr. Lapienės vasarvietėje, Stony Brook, L. I. Paveiksle — ilgamečiai Vienybės rėmėjai: Juozas Garšva, Antanas Daukantas, Uršulė Bacevičienė, Jonas Baltus ir Rokas Povilauskas. (Vyt. Maželio foto).

New York Public Library 470 Fifth Ave.

MASKVA LAIMI ŠALTĄJĮ KARĄ?

Churchillis už "taiką" esąs pasiryžęs sovietams pripažinti jų laimėjimus Centrinėje ir Rytų Europoje. – Anglų delegacija rado, kad "sovietų tautos kuria laimingą šeimą"! – Malenkovas vilioja Churchillį į Maskvą.

(Vienybės korespondento Europoje)

●

Attlee, Bevan [redacted] jų draugų kelionė į Maskvą ir Pekiną, visai pateisinamai sukelia pasipiktinimo. Naujieji "fellow travelers", dar vakar buvę smarkūs priešai, šiandien, atrodo, susitaikė ir kelia šampano stiklus vienas kito sveikatai.

"Šitas stengimasis pabrėžti santykiavimo nuoširdumą tarp rusų ir anglų, arba tarp kinų ir anglų, turi tikslo išplėsti antiamerikonizmą", — pastebi anglų laikraštis Manchester Guardian.

Attlee ir Bevan nori Churchilliui iš rankų išmušti jo pacifistinę programą, kurią jis išdėstė savo kalboj 1953 metų pavasarį, siūlydamas susitikti su Malenkovu. Darbiečiai galės sakyti masėms, naiviai ištroškusioms taikos, kad "Churchillis stengėsi susiartinti su Maskva, bet, trukdomas kai kurių savo ministerių, negalėjo realizuoti programos. Tik mes, socialistai, sugebame vesti taikingą politiką. Churchillis svajojo susitikti Malenkovą, bet mus jis priėmė."

Iš kitos pusės, rusai jau Genevoj iš Edeno gavo tai, kas palengvino jų žaidimą. Matydami, kad Churchillis sensta ir kad socialistai (darbiečiai) turi progos laimėti valdžią, savo kortą stato ant Attlee ir Bevano. Štai kas paaiškina iškilmingą darbiečių delegacijos pasitikimą Maskvoje ir Pekine. Stengiamasi iš anksto pataikauti būsimiems Anglijos šeimininkams, kurių nusistatymas prieš Ameriką kasdien didėja. Tai rodo ir Attlee kalba, pasakyta liepos 14 d.

Kremlius galvoja, kad neutrali socialistų vyriausybė Londone ir Mendes-France Paryžiuje kaip tik padės realizuoti jų projektams.

Neutralizavę Indokiniją, Nehru dėka, sovietai tikisi neutralizuoti ir likusią pietinę Aziją. Dabar jie galvoja neutralizuoti Vokietiją ir Prancūziją, panaudodami Europos Gynybos Bendruomenės priešininkų aistras.

Winston Churchillis savo naiviame pacifizme vis dėlto pasiliko bent sentimentaliai ištikimas Amerikos sąjungai. Skelbdamas savo norą derėtis su Malenkovu, jis galvojo daryti spaudimą į Eisenhoweri ir Dulles, kad būtų atstatyta "Dviejų Direktorija", kokia buvo karo metu, pripažistant Angliją lygiu partneriu su Amerika.

Bet viename paskutiniųjų posėdžių Londone ministerial pasirodė priešingi Churchillio kelionei į Maskvą. Lordas Salisbury grasino atsistatydinti ir pasakyti kodėl, jei Anglijos premjeras neatsisakys savo romantiško projekto, kuriuo jis esąs pasiryžęs sovietams galutinai pripažinti jų laimėjimus Centrinėje ir Rytų Europoje.

Tad, Churchilliui nurimus, jo projektą pasigriebė socialistai, aiškindami savo kelionę į Pekiną, kaip norą Mao Tse Tungą atskirti nuo Kremliaus ir padaryti jį Azijos Tito. Bet pirmasis jų rūpestis buvo sustoti Maskvoje ir pasirodyti ten ne kaip stebėtojais, arba priešininkais, bet kaip sovietų draugais.

Attlee apie Malenkovą atsiliepė, kad tai "maloni, linksma ir gyva asmenybė, kad tai žmogus, kuris daug gali padaryti."

Morgan Philipps, vienas Attlee palydovų, paklaustas, kokie jo įspūdžiai Maskvoje, atsakė: "Čia tautos kuria vieną didelę laimingą šeimą. Būkime laimingi!"

Ką turi galvoti, klausia anglų laikraštis Economist, lenkai, vengrai, rumunai ir baltai? Ką pasakys čekai, pas kuriuos tie "malonūs atstovai" įkalino 3000 kataligų?

Kinai nė kiek neatsiliko nuo rusų, ir socialistų svečiavimąsi stengėsi išnaudoti santykių su Anglija praplėtimui. Tą dieną, kai Attlee atvyko į Pekiną, Chou En Lai paskelbė Kinijos liaudies norą "išlaisvinti" Formozą. Socialistų spauda aiškiai pripažista, kad Formoza reikia atiduoti komunistams, visai užmiršdami, kad tai bus nutraukimas grandinės, kuri gina Japoniją, Korėją ir Filipinus, pridengia amerikiečių bazes Pacifike ir pačią Australiją.

Gi, atidavę Formozą, kaip anglai galės atsisakyti rytoj neduoti kinams Hong-Kongo?

Visa tai aišku: Chou En Lai pareiškimas Attlee atvykimo dieną turėjo tikslą parodyti nusistatymą prieš Ameriką. Ir Attlee, vietoj protestuoti, šią manifestaciją palaimino.

Galima būtų daug rašyti apie pasakišką balių Maskvoj, Gorki viloje, kur buvo išgerti 25 toastai į anglų — sovietų sveikatą ir kurio metu Malenkovas savo paties priskintų rožių bukietą įteikė anglų socialistų delegatei Mrs. Summerskill. Vėliau ji, grįžusi į kambarį, rado bonką kvepalų...

Bet Pekine buvo dar geriau, negu Spindžovkoje!

Senuose Chung Nan Hai rūmuose, per kuriuos teka kvepiantys upeliai, po rožėmis Chou En Lai pakėlė taurę už karalienės Elzbietos sveikatą, o Attlee — už Mao Tse Tungo...

Klausimas dabar statomas, ar Attlee su savo socialistais į šią kelionę išvyko prieš Churchillio valią, ar su jo palaiminimu.

Bet Anglijos ambasadoriaus dalyvavimas visuose pokyliuose teikia šiai kelionei oficialią reikšmę. Ypač, kai kitą dieną, po vakarienės Gorkio viloje, Malenkovas su savo ministeriais apsilankė Anglijos ambasadoje, kurioje Attlee buvo apsistojęs...

Pagaliau, rusams kviečiant, nutarimas pasiųsti parlamentarų delegaciją į Maskvą, rodo, kad Churchillis nebuvo visai nuošaly nuo tos kelionės sumanymo. Jis ne tik nekritikavo Attlee, bet jam pritarė, ir būsimoje parlamentarų delegacijoje, kuri išvyks į Maskvą šį rudenį, bus ir konservatorių.

Pagaliau kalbama, kad senasis Anglijos premjeras, šį rudenį minėdamas aštuoniasdešimt metų amžiaus sukaktį, irgi žada ruoštis "taikos" kelionei. Sakoma, Malenkovas paprašęs perduoti Churchilliui kvietimą atvykti į Kremlių "draugiškai pasikalbėti"...

Karo metu anglai ir amerikiečiai buvo tvirtai nusistatę nepasirašyti atskirų taikos sutarčių. Atrodo, šiandien ta sąjunga griūva ir kai kurie jos nariai skuba atskirai daryti taiką su komunistiniu pasauliu.

● **Pietų Korėjos prezidentas Rhee sako, kad Amerikos visuomenė pritarianti "žygiui į šiaurę" prieš komunistus, bet Washingtonas esąs priešingas, nes bijomasi, kad tuo būdu būtų sukeltas pasaulinis karas, kuriame reikėtų panaudoti atomines ir vandenilines bombas.**

ĮSPŪDŽIAI IŠ NESENIAI ĮVYKUSIO SANDAROS SEIMO WILKES-BARRE, PA.

Kaip žinoma, SLA seimo metu, Wilkes-Barre, Pa., dar įvyko ir kitų organizacijų suvažiavimai: ALT, Sandaros ir TMD. Daug buvo rašyta apie SLA seimą, bet mažiausiai apie ALT Sandaros seimą — ir tai pačiame jos organe Sandaroje...

Kadangi ši organizacija veikia jau 40 metų ir kas dveji metai turi savo seimus, tai atrodo gana keista, kad net jos vadai nenori apie tai rašyti.

Kaip ten bebūtų, aš čia pasistengsiu bent trumpai Vienybės skaitytojus supažindinti su praeito ALT Sandaros seimo darbais. Visa tai įvyko, palyginti, neseniai — birželio mėnesio pabaigoje.

Birželio 25 d. ALT Sandaros seimas įvyko Sterling viešbutyje (Wilkes-Barre, Pa.), kur dalyvavo 54 delegatai. Po pirmininko S. Gegužio kalbos ir atidarymo formalumų, antroje sesijoje buvo patiekti centro valdybos narių pranešimai. Pirmiausia buvo išklausyta pirmininko S. Gegužio pranešimo. Deja, reikia pasakyti, kad jo pranešime buvo labai daug parašyta, bet mažai pasakyta. Pagaliau pats pirmininkas prisipažino, kad per dvejus metus mažai ką galėjęs nuveikti. Skųsdamasis pinigine Sandaros būkle, jis pareiškė, kad per dvejus metus iš organizacijos iždo neišėmęs nė vieno cento.

Tai gana liūdnas reiškinys: Per dvejus metus pirmininkas nepadarė naudos nė už centą. Kyla klausimas, kam reikia būti pirmininku, jeigu nieko gero negali padaryti. Baigdamas savo pranešimą, Gegužis pareiškė: "Linkiu, kad po seimo mūsų centre, apskričiuose ir kuopose pasirodytų tikras gyvumas."

Mano manymu, tas gyvumas pirmiausia reikalingas centre. Bet ką ten gali padaryti, šeimininkaujant dviems broliukams, kuriems Sandaros organizacija nerūpi. Kai dėl apskričių, jų yra tik du — Mass. ir Conn. valstybėse — ir jie veikia gana gerai. Kalbant apie Sandaros kuopas, pirmiausia tokią kuopą reikėtų įkurti Mahanoy City, kur gyvena pats pirmininkas. Tokių kuopų turėtų būti ir daugiau Pennsylvanijos valstybėje. Kai jų nėra, kaip tas gyvumas gali būti? Todėl tenka pastebėti, kad daug generolų, bet armijos nėra. Nenuostabu, kad be armijos ir gyvumo nėra?

Vicepirmininkas Al. Čaplikas savo pranešimą patiekė žodžiu. Jis tuojau pradėjo pasakoti apie savo nuveiktus darbus ir tt. Asmenys, kurie jo nepažįsta, gali manyti, kad tai labai veiklus sandarietis. Bet kurie jį pažįsta, žino jo gabumus, deja, tegali šypsotis.

Toliau kalbėjo sekretorius F. Motūzas. Reikia pasakyti, kad tai buvo vienas geriausių pranešimų. Buvo pasakyta daug tiesos redaktoriaus M. Vaidylos ir administratoriaus M. Biekšos adresu. F. Motūzas pareiškė, kad red. M. Vaidyla visai nesirūpina ALT Sandara, nieko apie ją nerašo ir visai nesistengia gauti naujų narių organizacijai. F. Motūzas pareiškė, kad per dvejus metus red. M. Vaidyla neparašęs nė vieno straipsnio mūsų organizacijos reikalais. Sekretorius F. Motūzas tai pat kritikavo administracijos apyskaitą, pareiškdamas, kad ji yra netikusi, nes nenurodoma nei kuopų, nei narių skaičiaus.

Tada Vaidyla, paprašęs žodžio, taip įsikarščiavo, kad savo kalbos pabaigoje net nepadorius žodžius ėmė vartoti. Vadinas, jeigu negali argumentais atremti, tai geriausia, oponentą iškolioti, ir tada būsi didvyris. Motūzas, žinoma, taip pat netylėjo, ir prasidėjo "karas". Tik tada Biekša paaiškino, kodėl jis nedavė pilnos apyskaitos. Sako, tos korporacijos, kurios aiškina savo piniginę būklę, jau subankrutavusios. Jis norįs, kad Sandara gyvuotų ir todėl neduodąs pilnos apyskaitos. Chicagiečiams tai, matyt, patiko, nes jų dauguma plojo. Bet Naujosios Anglijos delegatai nebuvo patenkinti ir į visa tai žiūrėjo kaip į cirką.

Pirmininkas S. Gegužis, matydamas, kaip jo vaikai vienas kitam rodo liežuvius, sumanė juos sutaikyti. Jis pasikvietė Vaidylą ir Motūzą, prašė baigti karą ir paduoti vienas kitam ranką.

Biekša savo pranešime pažymėjo, kad metinis Sandaros biudžetas — pajamos ir išlaidos — svyruoja tarp 14 ir 15 tūkstančių dolerių. Narių mokesčiai siekia 2,400 dolerių su keliais centais. Iš to buvo galima spręsti kiek Sandara turi narių. Kadangi narys moka po 3 dolerius į metus, tai išeitų, kad Sandara turi apie 800 narių. Bet kadangi vyras su žmona, priklausydami Sandaroje, moka po 1 dol. ir 20 centų į metus, tai, galima sakyti, visoje Amerikoje Sandara turi apie 900 narių. Klaidos atveju, analptol nepyksiu, jeigu Biekša mane pataisys, tiksliai paaiškindamas, kiek dabar Sandara turi kuopų ir narių.

Šiuo atveju pirmoji vieta, žinoma, priklauso Naujajai Anglijai. Bostonas turi 200 narių, Brocktonas 200, Worcesteris ir Norwoodas 100. Tai bus 500 narių. Connecticut valstybė, sakysim, turi 100 narių. New Yorko valstybė — 75. Tai bus jau 675 nariai. Eikime toliau. Pittsburghas, Clevelandas, Detroitas, Californija ir Wisconsinas, sakysim, turi 175 narius. Tokiu būdu bus 850. Kas lieka Chicagai? Gal 50 narių, bet ir tų pačių mokesčių niekad nemačiau skelbiant Sandaroje, kaip kad daroma kitų kuopų. Chicagiečiai, matyt, nenori skelbti savo vardų, nes jų delegatai, atvykę į seimą, susikompromituotų. Tiesa, iš Chicagos atvyksta vis naujų sandariečių. Dviem atvejais Sandaros seimuose net socialistai buvo delegatais. Šiais metais buvo matyti tautininkų ir krikdemų. Kas bus toliau? Delegatai juokauja, kad kitame seime gal pasirodys Prūseika su Andruliu...

Redaktorius M. Vaidyla verkšlena, kad nedaug pinigėlių Sandaros išde esama. Dėl to, girdi, tenka gyventi labai kukliai. Be abejonės, taip ir yra. Bet kaip galima būtų išaiškinti tokį reiškinį? — Clevelando seime (1952 metais) buvo nutarta nario mokestį ir prenumeratą pakelti iki 4 dolerių. Bet po seimo Vaidyla surado, kad toks nutarimas esąs nelegalus, todėl centro valdyba vėl paliko 3 dol. Taigi, verkiama, kad nėra pinigų, bet kai duodama, tai neimama...

Aukų šiame seime buvo gauta apie 500 dol. Tai buvo kuopų, apskričių ir pavienių narių aukos. Maniau, kad Sandaroje bus paskelbta kas ir kiek aukojo, bet iki šiol nebuvo ir galima tvirtinti, kad nebus. Mat, tos aukos ne chicagiečių. Jeigu ir yra, tai tik vienas kitas. Paskelbus aukotojų vardus, visi matys, kad beveik nėra chicagiečių. Todėl Vaidyla mano, kad geriau visai jų neskelbti.

S. D.

Į medžius, paprastai, tupia paukščiai, bet šį kartą — matote, kas atsitiko...

PADĖKA MANO GERADARIAMS

1953 m. lapkričio 14 d. Brazilijoje, Rio de Janeiro, pravažiuojančio automobilio buvau sunkiai sužeistas ir paguldytas ligoninėje. Beoperuojant gangrenavo kairėji koja, kurią du kartus amputavo aukščiau kelio. Prieš nelaimę ilgą laiką buvau bedarbis, todėl visos sutaupos buvo išsekę. Trūko lėšų ne tik gydymuisi, bet ir pragyvenimui, todėl apie įsigijimą protezinės kojos nė negalvojau. Buvau visai be viltiškoje būklėje. Bet taip buvo neilgai. Sužinoję apie mane ištikusią nelaimę JAV ir Kanadoje gyveną mano draugai: St. Jaseliūnas, Ad. Šernas, D. Renkauskas, J. Punkris, T. Miglinas, J. Kregždė, V. Puodžiūnas, A. Vazalinskas, J. Malaiška, V. Bilevičius, Ad. Gasiūnas ir kiti atskubėjo man į pagalbą. Jų surinktomis iš mano buvusių Lietuvoje bendradarbių ir kooperatininkų, draugų ir šiaip gerų žmonių aukomis aš galėsiu įsigyti proteza ir vėl atsistoti ant "abiejų" kojų.

Iš gausių aukų ir jų aukojusių sąrašų įsitikinau, kad mano mielieji prieteliai, nors ir daug vargo patyrę ir, kai kurie patys dideles nelaimes iškentėję, vistiek ir toliau liko ištikimi, gerai draugai, už ką aš jiems labai, labai dėkingas esu.

Be jau aukščiau suminėtų, mano nuoširdžiausia padėka už aukas priklauso Chicagoje gyv.: H. Trapikui, Al. Varnui, K. Malinauskui, J. Bildušui, K. Druskiui, V. Stuogiui, K. Januškai, M. Jurkšui, L. Krumpliui, L. Važgauskienei, Br. Kaselytei, V. Žukauskui, V. Žemaičiui, A. Vaitkevičiui, B. Bruzgulytei - Dzenkauskienei, K. Plepiui, P. Jokubaičiui, P. Indreikai, B. Skorubskui, J. Čigui, St. Dagiui, V. Karosui, kun. St. Neimanui, dr. J. Mikelėnui, J. Trečiokui, A. Ramoniui, P. Kuginiui, Vl. Jakubėnui, O. Laumytei, O. Tumkunaitei, P. Vaitaitienei, D. Variakojytei, M. Tilindžiui, J. Dagiui, E. Pušneraitienei, St. Palšiui, J. Variakojui, J. Palšiui, M. Kregždei, kun. P. Diliui, M. Zablockiui, Liet. Ev. Reformatų Parapijai Chicagoje ir kit., kurių pavardžių aukų lape neįskaitau.

Rockford, Ill., gyv.: O. Dubaraitei, J. Dagiui, D. Zakarevičiui, A. Spokui, J. Kizniui, P. Šernui, J. Šernui, J. Vegiui, P. Z. Aleksynams ir kit. neįsk. pav.

Clevelande ir kt. JAV vietose gyv.: J. Jaškauskui, V. Masiulionienei, V. Morkūnui, M. Tamulėnui (Racine, Wisc.), J. Audėnui ir kt.

Gyv. Kanadoje: M. Janulevičienei, J. A. Venclovaičiams, J. J. Tomams, J. A. Strimaičiams, V. J. Jaskevičiams, V. Gudavičiui, P. Paškauskui, J. Šimkevičiui, Z. Mockui, J. Lukoševičiui, P. Rudzinskui, Toronto Evangelikų parapijai, Kl. Dalindai, St. Skorupskui, A. Jačiui, J. Miliušiui, Vl. Germanavičiui, ir kt.

Neturėdamas visų aukotojų adresų, negaliu parašyti asm. padėkos laiškų, todėl esu priverstas pasirinkti tik šitokį padėkojimo būdą.

Taip pat reiškiu nuoširdžią padėką ir lietuviškajai spaudai: Naujienoms, Draugui, Dirvai, Vienybei, Nepriklausomai Lietuvai ir kt. už platų paskelbimą apie mano nelaimę ir prašau neatsisakyti atspausdinti dar ir šį mano padėkos pareiškimą.

Reiškiu pagarbą,

Jonas Pelanis

Rio de Janeiro,
Rua Marques Sapucai 334,
ap. 301, Catumbi — Brazil.

ATLANTO PAKRAŠČIO SKAUTŲ STOVYKLA

Virš 200 skautų ir skaučių suskris į Rambyno vardo skautų stovyklą rugp. 28 — rugs. 6 dd. Skautai, atvykstą tik savaitgaliui, praneša apie tai iki rugp. 25 d. C. Kiliuliui, 10 Michigan Ave., Dorchester, Mass. Visi skautai privalo atvykti pilnoj, tvarkingoj uniformoj, skiltys su gairelėmis, vienetai su savo vėliavomis, taip pat su visais stovyklavimo reikmenimis.

Stovyklos adresas: Camp Child, RFD Buzzards Bay, Mass. Su stovykla galima susisiekti telefonu, skambinant Manomet 2080. Budintis bus 24 val. paroj. Stovykloj bus gaunami lietuviški skautiški atvirukai. Važiuojantiems mašinomis, stovykla pasiekiama nuo Plymouth, Mass., važiuojant link Cape Cod Rt. 3. Pakely yra White Horse Beach, vėliau — Manomet miestelis, o nuo čia į stovyklą tik 3—4 mylios. Stovykla randasi prie Rt. 3 dešinėje pusėje. Prie kelio bus Camp Child ženklas, o taip pat ir lietuviški ženklai. Vienetai, atvykstą autobusais ar traukiniais, nedelsiant praneša stovyklos viršininkui A. Banevičiui (257 E St., Boston 27, Mass.), kur ir kada atvyksta. Transportas nuo stoties iki stovyklos bus pristatytas.

Į stovyklą atvykti ne anksčiau ir ne vėliau rugp. 28 d. popiečio (prieš tai stovyklavietė bus užimta). Stovyklos atidarymas įvyks rugp. 29 d. po pietų. Stovyklos iškilmingas užbaigimas su įvairiomis ceremonijomis bus sekmadienį, rugsėjo 5 d. Čia turėsime skautų ir skaučių įžodį, skilčių varžybų laimėtojų paskelbimus, vandens sporto varžybas, didžiulį laužą ir kt. Visos stovyklos vardu skautų tėvai, rėmėjai ir visa lietuviška visuomenė stovyklos uždaryme kviečiama dalyvauti.

Stovykloje bus įrengta parodėlė. Skautai, turį kokius darbelius ar kitokius daiktus, tinkančius parodėlei, prašomi atsivežti.

Brooklyno — Elizabetho, N. J., stovyklautojų vienetas (49 žmonės) išvyks autobusu šeštadienį, rugp. 28 d. ryte.

NERVINĖ

Alexander's Nervinė, kuri turėtų veikti nuo nervų ligų, yra mišinys stiprių ir brangiausių šaknų, žiedų, žievių ir žolių, ir tas mišinys padeda nuo visokių nervų suirimų, galvos skaudėjimų, kvalšimų, isterijos, rūpesčio, susikrimtimo, bemiegės, karščiavimų, išgąsčio, persidirbimo ir kitų nervinių negalavimų. Gerdamas tą mišinį gauni maistą nervams. Šios gyduolės kainuoja $5.00 svaras. Už $2.00 prisiunčiame 5 uncijas. Į Kanadą $2.25.

ALEXANDER'S CO
414 Broadway
South Boston 27, Mass.

NEPRIKLAUSOMŲJŲ MINTIS STUDENTIJOJE

VYT. KAVOLIS

Nepasekė Nepriklausomųjų Studentų Sąjūdis — naujausias akademikų krutėjimas — Jono evangelijos dialektika: iš žodžio tapti kūnu. Nebuvo idėja, kuri nepriklausomuosius pradžioje patraukė jungtis. Tejausta noras ir reikalas lietuviškajame lauke darbuotis ir tam reikalui būrėsi jėgos, kurios į tą tremties darbą vienomis akimis žiūrėjo.

Nepriklausomybės gadynei pratįsus į šiandieną, dabartinė studentija, vidutiniškai skaičiuojant, šešiamečiais buvę, sovietams pirmąsyk okupuojant Lietuvą — būtų nuėjusi į tradicines studentų korporacijas ir tenai visuomeniškai brendę. Varpininkais, neolituanais, socialistais, skautais, arba ateitininkais. Būtų mokęsi iškalbos, su oponentu mikliai žodžiais persimesti, būtų atradę argumentų apginti savosiom nuomonėm. Būtų užmezgę tarp vienminčių ryšius, kurie jiems padėtų ateityje viešą gyvenimą formuoti.

Šiudienė tremtis numarino ir tųjų tradicinių korporacijų daugumą, ir naująją situaciją ryškiais bruožais mūsų sąmonėn įrėžė. Nebe tiek aktualu liko ieškoti išbaigtų ideologijų, valstybinių programų, grumtis dėl sunkiai suvokiamų minties subtilumų. Pajusta reikalas daugiau sutapti — būtent tiems, kurie gali sutapti ir suglausti savo gretas. Tautinis organizacinis veikimas, apleidžiant kraštą tremtin, persikėlė į tarytum rezistencinę plotmę. Reikėjo kovoti prieš žvėrį, okupavusį ir naikinantį kraštą, ir prieš ištekliais aptekusį svetimtautį miesčioną, bandantį už patogumus nupirkti mūsų dvasią. Ir tapo daug kam aišku, kad prieš šią dvilypę kertinę užduotį — kovoti dėl Lietuvos išvadavimo ir dėl tremties jaunimo lietuviškumo — nublanko daugelis anksčiau brangintų, ir esmiškai brangių, vertybių. Humanistas ir konfesinis religininkas, katalikas, protestantas ir ne retai iš mūsų visuomenės gujamas netikintis unisonu pripažino, jog tautinė programa tremties laikotarpiui turi visišką pirmumą.

Tokia dvasia pagimdė ir Nepriklausomųjų Sąjūdį. Jame susibūrusiųjų kaktos atžymėtos dviem neištrinamais ženklais. Viena, pasiryžimu tremties laikotarpiui savo jėgas atiduoti vien lietuviškiems reikalams — jėgų nedaug, gi ne lietuviškiems reikalams yra jų galima gauti ir ne iš mūsų tarpo. Antra, tam tikru būdingu metodu, einant į lietuviškąjį gyvenimą. Šis metodas pagristas asmenybės neliečiamumu, jos teise tikėti bei netikėti tuo, ką jos sąžinė pripažino tikėjimo ar netikėjimo vertu. Visų pažiūrų tolerancija, nesuabsoliutinant nė vienos, liko gyvu principu Nepriklausomuosiuose. Tuo jie savy įgyvendino ir humanistinį momentą, ir krikščionybės dvasią geriau, negu tie, kurie savąjį priėjimą į pavyzdžiui, krikščionybę bandė paskelbti absoliutine tiesa. Kas skelbia absoliutines tiesas, tas nuo kitų pagal žmogiška prigimtį klystančiųjų skiriasi tik tuo, kad nenori savo klaidų prisipažinti.

Nepriklausomieji savo vardu išreiškia ne vengimą sutapti su įvairiais visuomeniniais judėjimais, bet mintį, jog kelyje į lietuviškumą reikalingi laisvi žmonės. Laisviesiems paliekama pasirinkti jų pačių kelias. Tik reikalaujama, kad jie pagerbtų ir kitų laisvę, padėtų ir kitiems ją atidengti ir naudotis. Ne vienas kelias veda į Lietuvą, bet visi, kuriais meilė veda Tėvynės širdies ieškančius piligrimus.

Nepriklausomieji galėtų pasitenkinti tų minčių praskleidimu sambūriuose, kuriems jie priklauso. Skatinti tarp šių sambūrių bendradarbiavimą ir tarpusavio širdingą jausmą. Nėra tačiau šios mintys visiem suprantamos ir visų priimamos. Reikia jas mokėti apginti. Ir ne vien universiteto suole jos aktualios, bet ir būsimame gyvenime. Bus tenai susidurta su dogmatiškais sąjūdžiais, aklai besilaikančiais savo "šventų principų" ar "šventos politikos". Bus susidurta su beviltiškais muziejiškumais. Jaunoji karta prieš tą dvasią, kurią ji taip gyvai pakritikuoja, atsispirs — ir ją nugalės — tik savo sukauptomis jėgomis. Turės ji išmokti muziejiškumus grąžinti į muziejus ir "šventąsias politikas" į šventyklas. Turės išmokti dirbti konkrečiai, realiai, efektyviai — ir su žmonėmis, kuriuos ji bendrame darbe atras. Turės įprasti kalbėti, rašyti ir kurti visuomeninio meno paminklus. Privalės surasti nenukertamų argumentų savąjį laisvo žmogaus kelią lietuviškuman apginti akivaizdoje tų, kurie už gerą sąžinės sidabrą bandys jiems parduoti bet kurios dogmos ar doktrinos menkavertiškumą.

Šiandienis studentas turės vieną dieną tapti atbaigtu visuomeninku, mokančiu tremtyje dirbti dėl Lietuvos, ir visada kovojančiu dėl laisvo žmogaus naturaliosios teisės susirasti sau tą dangų ar pragarą, kurį jis sau pasiklos — ir kurio bus vertas.

Tokių apytikriai minčių vedini, Nepriklausomieji Studentai rugsėjo 8—10 dienomis p. J. Bačiūno Tabor Farmoje, Sodus, Mich., šaukia konferenciją — "darbo stovyklą". Gamtos ramybe atsivėrus nuo lietuviškos visuomenės ir šio krašto miestų triukšmo, žalia ir besiformuojanti Nepriklausomųjų minties medžiaga per tris ištiso darbo ir diskusijų dienas gal daugiau galės būti apdirbta ir visų akims smagiai atsiskleisti.

UŽDARYTA SENIAUSIA MAISTO KRAUTUVĖ

PITTSTON, PA. — Lietuviams buvo plačiai žinomas velionis Tamošius Paukštys, kuris maisto ir kitokių reikmenų krautuvę čia atidarė 1888 metais.

Mirdamas 1928 m., velionis krautuvę paliko sūnui Algirdui Paukščiui.

Jaunasis krautuvės savininkas ją gerai ištaisė, pritaikydamas geresniam maisto užlaikymui ir pirkėjų aptarnavimui.

Neilgai biznis sekėsi. Užėjus depresijai, viską parduodant į bargą, pirkėjai negalėjo skolų užsimokėti, todėl teko turėti nuostolių. Vėliau, daugeliui anglies kasyklų užsidarius, prasidėjo nedarbas. Biznis dar labiau pablogėjo ir nebuvo galima ilgiau jo laikyti. Rugpjūčio 7 d. Paukštys krautuvę uždarė.

Kaip tėvui, taip ir sūnui, ne šimtais, bet tūkstančiais dolerių pirkėjai skolų neatmokėjo.

Lietuviška patarlė sako: "bargas tai vargas".

Šioj krautuvėj man teko dirbti 42 metus.

Antanas Galinskas

MUMS RASO

Gerbiamas Redaktoriau:

Siunčiu prenumeratą ir prašau siuntinėti Vienybę.

Man jau eina 92 metai amžiaus. Gyvendamas idealistišku būdu, neužgyvenau turtų. Dabar reikia verstis kaip galima.

Vienybę skaitau gana senai. Tamsta dar nebuvai gimęs... Bet, nors ir gilioj senatvėj, man malonu Vienybę skaityti. Taigi prašau siuntinėti.

Su daugel gerų linkėjimų,

Vincas W. Ambrozevičius
178 Ferry St.,
Newark, N. J.

VERTA DĖMESIO

Tikrai vertos dėmesio prekės, gautos iš Europos. Vaikams vežimėliai: į vieną vežimėlį telpa du vežimėliai — sportinis ir nesportinis. Kainos nuo $12.00 iki 76.50.

Rašomos mašinėlės: kainos prasideda nuo $67.50. Žinoma, naujos. Vartotų yra ir už 15 dolerių. Visokių mašinėlių yra buvę, bet tokių JAV rinkoje dar niekas nematė.

Įvairiausių siuvamų mašinų pasirinkimas geromis sąlygomis.

Taip pat šveicariškų laikrodžių, Tissot, Cyma, Omega, International ir kitokių, didelis pasirinkimas.

Įvairių kitų prekių, kurios medžio dirbinių, kryžių, kopprimena mūsų kraštą, pav., lytėlių, rankdarbių — takelių, tautinių vyr. ir moteriškų kostiumų. Odos dirbinių — pinigkinukų, knygoms viršelių ir visokių kitų rūšių rasite didelį ginių, albumų, moteriškų ranpasirinkimą.

Ką benorėtumėte pirkti, pirma pasiteiraukite pas J. Karvelį, 3322 So. Halsted St., Chicago, Ill. Tel. YArds 7-0677. Taip pat per jį galite žymiai geresnėmis sąlygomis pirkti baldus, šaldytuvus, šildymui pečius ir kitus namų apyvokos daiktus.

Visos šios prekės siunčiamos į visus kraštus. Reikalaukite katalogų ir kitų informacijų.

JUCUS SISTERS RESTAURANT
Stasys Jucus, Vedėjas
(Lakūno Dariaus brolis)
Atdarą visą naktį.
1608 W. 47th STREET, CHICAGO, ILL.
(47th St. ir Ashland Ave.)
LAfayette 3-9670

QUALITY MARKET
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 PARK STREET,
NEW BRITAIN, CONN.

KAKLONAS Funeral Home
Lietuviams tarnauja daugiau, kaip 20 metų.
280 CHESNUT STREET,
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. 9-1181

J. MARKIEWICZ AND SONS, Inc.
Tel. LOcust 2-9229
Laidotuvių Direktoriai
15 Trumbull Street
New Haven, Conn.

MAŽŲ ŽMONIŲ DIDELI DARBAI

(Trumpos pastabos iš atostogų)

P. LEGECKIS

Atsimenu vieną sekmadienį Lietuvoje. Tai buvo 1940 m., kai rusai šeimininkavo. Nuvykau su vaikais iš Panevėžio į mūsų artimiausią kurortą — Berčūnus. Buvo karšta ir vaikai skubėjo prie upelio pasimaudyti. Netoli upelio jaunas ginkluotas rusų kareivis sustabdo mus šiais žodžiais:

— Gaila, bet toliau draudžiama. Mūsų kareiviai maudosi.

Aš sakau jam:

— Gaila, mūsų kraštas yra toks mažas. Negalima net savo upelyje mažiems vaikams pasimaudyti, kai didelis kaimynas, neprašytas, ateina ir maudosi.

Jis atsako man mandagiai ir reikšmingai:

— Jūsų šalis maža, bet aš žinau ir matau, kad ji yra didelė.

***

Pakalbėjau su juo vos keletą minučių, ir jis buvo pašauktas savo draugų. Pasirodo, jis buvo baigęs aukštesnę mokyklą ir mokėjo vokiečių kalbą. Jis žinojo Lietuvos istoriją. Be to, jis turėjo progos savo akimis palyginti milžiniško krašto skurdą su mažos ir kartu didžios valstybės pažanga. Jis kalbėjo lakoniškai, konfidencialiai ir nuoširdžiai.

Šio trumpo pasikalbėjimo proga teko dar vieną sykį tvirčiau įsisąmoninti: "mažas" nereiškia "menkas". "Mažas" gali būti tobulas ir didingas. Reikia tik noro ir pastangų.

Iš praeities galima semti stiprybės. O dabarties gyvenimo sąlygomis Amerikoje mūsų jaunimas gali atsiekti daug ir tuo reikia naudotis. Tiems lietuviams, kurie atvyko čia seniau, buvo sunkiau. Vis dėlto, daugelis jų gali didžiuotis nuveiktais darbais. Patartina kartais paklausyti jų ir pasimokyti.

***

Neseniai, per atostogas, užkalbinau nepažįstamą pilietį. Paaiškėjo, jis yra senas ateivis. Kai perėjome į lietuvių kalbą, jis tuoj man atrėžė:

— Nevadink mane ponu. Nemėgstu. Vadink šimkum. Ponai mano tėvus mušė. Nenorėjau jiems tarnauti ir atvykau į Ameriką.

Papasakojęs šį tą iš savo gyvenimo, jis man sako:

— Amerika!?.. Kas buvo Amerika?.. Vargšelė... Skurdi šalis... Štai, mes ją padarėme turtinga ir didele! Žydai kibo į biznius. Vokiečiai padarė mašinas. O mes kasėme anglį, gaminome cukrų, siuvome rūbus... Dabar lengva gyventi, bet pradžia buvo sunki. Europiečiai padarė Ameriką didele, — priduria jis.

Supratau iš jo kalbos ir intonacijos: mažas žmogus iš Europos padarė Ameriką didinga, atseit, mažas žmogus gali tapti didžiu arba bent nuveikti didelius darbus, jei jis nori kurti naują, gerą gyvenimą.

P. LEGECKIS

●

Ta proga noriu pridurti, kad po tokio pasikalbėjimo su senais ateiviais (įvairių tautybių) aš aiškiai supratau, kodėl mes radome čia, jei nekomunistuojančių, tai bent palankių jiems daugiau, negu mes galėjome tikėtis. Dar daugelis senų ateivių ar jų palikuonys traktuoja Europos valstybes šios pusės geležinės uždangos "neapkenčiamų ponų" valdomomis. Nors tai yra klaidinga, bet taip jau senų ateivių įsisąmoninta ir su tuo tenka skaitytis.

Pasyviu izoliacionizmu dažnai yra pridengiamas palankumas anos pusės geležinės uždangos — neva tai valstiečio ir darbininko — tarptautiniam judėjimui. Nepatyrę savo kailiu šio utopiško socializmo, vargiai gali tinkamai įvertinti jo beprasmingo ir negailestingo žiaurumo.

***

Pakeliui į A. Šerkšno vedamą vaikų stovyklą, susipažinau Hartforde su pagyvenusia lietuve amerikiete ponia Sekiene. Pastebėjau ją labai švariai kalbant lietuviškai. Štai ką ji papasakojo:

Ji gimusi iš mažo mokslo tėvų. Kalbėjo ji angliškai ir labai menkai lietuviškai. Porą kartų kažkas pasijuokė: "lietuvė ir nemoka savo kalbos". To jai užteko. Ji buvo ambicinga ir nutarė išmokti. Ji skaitydavo garsiai lietuviškus laikraščius ir, prireikus, klausinėjo tėvo paaiškinimo.

Matydamas mergaitės pasiryžimą išmokti kalbos, tėvas nupirko jai žodyną. Nuo tos dienos ji darė didesnę pažangą.

Kalbos mokėjimas tai labai pravertė. Pačioje pradžioje Nepriklausomos Lietuvos kūrimosi, ji buvo pakviesta į Paryžių padėti mūsų diplomatams, verčiant iš anglų kalbos į lietuvių. Vėliau ji dirbo ministerijoje Kaune.

Ji gali būti pavyzdžiu vaikams, kurie nemoka lietuviškai skaityti ir rašyti.

Mažas žmogus gali pasiekti daug, jei tik jis nori.

***

Kukli A. Šerkšno šeima jau ne pirmus metus varo didelį darbą, globodami mūsų vaikus vasaros stovyklose.

Pirmos stovyklavimo savaitės pradžioje vieno kito vaiko laiškai buvo aliarmuojanti: norime namo.

Kur čia nenorėsi. Namie darai ką nori. Pats vienas arba su bobute bemaž visą dieną, nes kiti šeimos nariai darbe. Keli, kada nori. Iš šaldytuvo pasimi ko nori ir kada nori. Lakstyti Brooklyne yra pakankamai vietos.

O čia pasitaikė dar lietus stovykloje bene visą pirmą savaitę. Namie televizija. O čia miškas. Kur eisi per lietų? Be to, nauja tvarka: drausmė, prievolės. Vaikas jaučiasi, kaip paukštis narve. Bet tai tik pradžioje. Ir suaugęs naujoje vietoje jaučiasi suvaržytas.

Baigę stovyklavimą, po 4 savaičių, vaikai giriasi: "aš esu dabar tvirtesnis, dabar nardyti moku", ir pan. Iš tiesų, vaikai sustiprėjo fiziniai ir dvasiniai, nusikratę vaikiškais kaprizais.

Parinkta vieta buvo vykusi. Primena Lietuvos laukus. O pats gyvenamas pastatas su aptrūnėjusia veranda gal kiek primena senus apleistus dvaro rūmus, paskendusius senų medžių pavėsyje.

***

Teko užsukti į Bostoną ir sustoti pas Lembertus. Lembertas buvo notaras, visuomeninkas, poetas ir dainininkas Lietuvoje. Nenuostabu, kad jis gali būti ir real estatininku Bostone. Teko matyti lietuvius, kuriuos jis aprūpino labai gerais, higienos atžvilgiu sveikais ir pigiais (palyginant su New Yorku) namais.

Buvo malonu praleisti keletą dienų naujakurės Valerijos Norvaišienės "Nidoje" ir pajusti, lyg esi Palangoje.

Nežinau, kas buvo stipresnė atrakcija — malonioji šeimininkė, ar vilos, vardas Nida, bet teko sutikti žmonių ne tik iš Bostono, bet ir iš New Yorko, Ohio ir Michigano. Vietos nakvynei trūko, ir kai kuriems teko nakvoti ant grindų.

Tiesa, vila yra nedidelė ir vargu ji būtų konkurencija Pr. Lapienei — vien jau dėl tolumo nuo New Yorko, bet galime pavydėti bostoniečiams to šilto vandens jūroje, kuri yra vos 5 minutės nuo Nidos.

***

Kalbėdamas apie "mažų žmonių didelius darbus", aš noriu paminėti porą vaikučių, vasarojusių Nidoje. Nijolė 13 metų ir jos broliukas, apie 10 metų amžiaus. Iš mergaitės laikysenos spėjau, ji mokosi baleto. Tikrai, ji yra Babuškinaitės mokinė. Vėliau, pripuolamai sutikęs pažįstamą amerikietę, pristatau jai savo sūnų ir Nijolę, sakydamas: "Tai lietuvaitė — balerina". Amerikietė, abejodama, klausia:

"Ar tikrai jūs esate balerina?" Nijolė jai atsako: "Yes". Iš intonacijos buvo galima suprasti, kad ji pasitiki savimi, nes, matyt, rimtai mokosi ir pasiryžusi savo tikslą atsiekti.

Ji tvirtino mėgstanti rimtas knygas ir gerą teatrą. Abu su broliuku žino ne tik Lietuvos ir Amerikos istoriją, bet dar išdėstė man senovės Romos cezarių viešpatavimo įvykius.

Jos broliukas ne vieną suaugusį statė į keblią padėtį šachmatų lentoje. Ir man teko pralošti jam partiją. Paklaustas, kaip tai galėjo atsitikti, jis rimtai atsakė:

— Mane treniravo dėdė — čempijonas.

***

Aš anaiptol nenoriu šiais pavyzdžiais raginti visas mergaites tapti balerinomis, o berniukus — šachmatininkais. Bet mokslo metams besiartinant, norėčiau paskatinti vaikus neapsileisti: greta reguliarios mokyklos lankyti šeštadieninės mokyklas ir naudoti laisvalaikį kuo naudingiau. Turtingesnis žinojimas lavina pasitikėjimą savimi, užgrūdina būdą, derina ir lengvina gyvenimą.

***

Padaręs vaikams pastabą dėl per didelio komikų, kovbojų, kriminalų skaitymo bei žiūrėjimo televizijoje užuot skaičius savo šalies istoriją, savo kalbos knygas ir laikraščius, jie man atsakė:

— Okey, skaitėm ir žinom jau. O kas yra geresnio mūsų istorijoje už western stories? Kunigaikščiai tarp savęs kariavo, vienas kitą puldavo, net kalindavo arba užmuldavo dėl valdžios. O laikraščiuose irgi vienas kitą puldinėja, koliojasi.

Aišku, apie politines rietenas ir polemiką vaikai nugirsta iš suaugusiųjų kalbų. Štai, kyla klausimas, ar nepravartu rimčiau vertinti šių mažų žmonių dideles pastabas? Ar nevertėtų kelti pozityvius faktus iš mūsų gyvenimo, o neigiamus ir kivirčus šalinti tylesniu būdu? Skelbiami kivirčai diskreditucja suaugusiojo autoritetą, nustumia jaunimą nuo lietuviškumo, skaldo solidarumą ir veda, ypač mažus vaikus, prie ankstyvo nutautėjimo, ar bent nusivylimo.

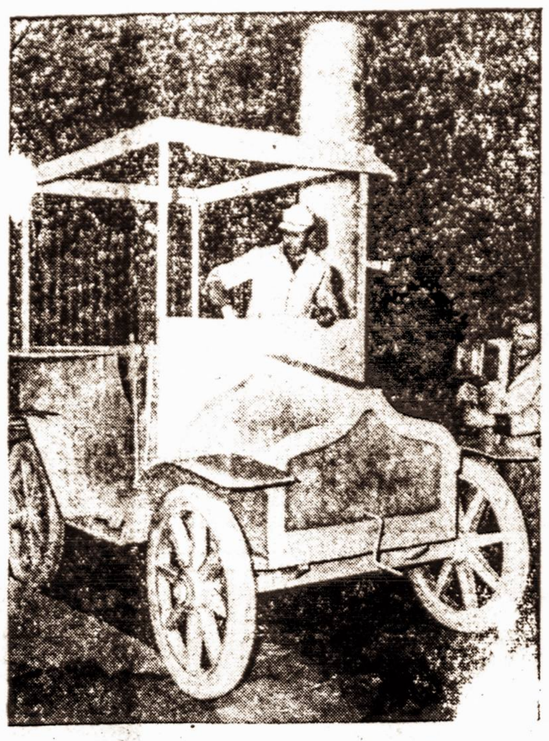

Kai arkliai baidydavosi... automobilių.

DAR NEGIRDĖTA ISTORIJA

Liepos 20-ją, minint prieš Hitlerį daryto atentato 10 m. sukaktį, įvyko ligi šiol istorijoj dar negirdėtas dalykas: pats Vak. Vokietijos saugumo, įpareigoto saugoti konstituciją, šefas dr. Otto John dingo rytiniame Berlyno sektoriuje. Dar daugiau: netrukus jis per bolševikinį radiją pasakė 2 tokias kalbas, kurios labai atitinka šio meto bolševikinius tikslus. Tuo metu, kai oficialios valdinės vokiečių įstaigos dar vis tebesilaiko tardymo faktais pagrįstos nuomonės, kad ten dr. John atsirado ne savo valia (jei ir nebuvo smurtu pagrobtas, tai bent pateko į sląstus, kitų nuomone — ten buvo pristatytas ryšininko su Ulbrichtu dr. Wohlgemutho, kuriuo veik aklai pasitikėjęs ir kuris yra globojęs per liepos atentatą likviduotą dr. Johno brolį), visai kitokią nuomonę ima reikšti visa eilė vokiečių spaudos organų. Štai pasižymėjęs vokiečiu evangelikų savaitr. Christ und Welt 30 n. visai aiškiai rašo, kad John greičiausiai jau seniai palaikęs ryšius su bolševikais ir dabar nusprendęs pakeisti frontus tik dėl to, jog bijojęs būti viešai dešifruotas. Der Spiegel įtaria, ar tik jo dingimas neturi ryšio su sovietiniam saugumui patekusia nacių geštapo smulkiausia kartoteka, kur buvę taip pat duomenų, kad dar karo metu John, kaip Lufthansos syndikus, vykdęs ir geštapo uždavinius, nors, galimas dalykas, tai daręs su kitų liepos 20 d. sąmokslo dalyvių pritarimu. Christ und Welt nurodo, kad jis yra buvęs prokomunistinės "Kultūrinės sąjungos demokratiniam atsinaujinimui" narys, kad draugavo ne tik su Wohlgemuthu, bet ir su kom. Berliner Zeitung buv. vyr. redakt. dr. Honigmannu. Šiandien John, nuėjęs pas savo duondavius, išdavęs liepos 20 d. sukilimo aukas, kurias, kaip aktyvus sąmokslo dalyvis, tarėsi ginąs nuo naujo nacinio sąmokslo, bolševikų gali būti panaudotas kaip blanco liudininkas prieš kiekvieną bolševikų norimą susmukdyti asmenį, ar tai būtų ministeris, ar vyskupas, ar valstybės sekretorius: užtenka tik Johnui paliudyti, kad tas ir tas yra buvęs mano agentas ir toks žmogus bus sutvarkytas. Jam, kaip nurodo Chr. u. H., nebuvo jokio reikalo bijotis būti atleistam iš pareigų, nes tuo atveju būtų gavęs 1,200 DM netto valstyb. pensiją.

Tas žmogus, su britų uniforma per Nuernbergo karo nusikaltėlių teismą valdęs dokumentų centrinę ir tardęs feldmaršalą Mannsteiną, o paskiau prieš jį stojęs kaip civ. liudininkas, esą, tik kaip britų agentas ir buvęs paskirtas į Verfassunsschutzamt šefus, nes kiti 12 kandidatų nebuvo praleisti aukštųjų komisarų. Juo nepasitikėjęs nė Adenaueris, kuris iš viso jį buvo priėmęs tik vieną kartą, o ir po to karto, Spiegel žiniomis, pasakęs: "Jis man nepatinka". Jis, esą, prisidėjęs prie savo buv. šefo britų žurnalisto Seftono Selmerio kampanijos, kur atrikuriantį Vokietiją visoj serijoj straipsnių buvo pavaizduota kaip bekylas naujas nacinis sąmokslas. O jo šiandieniniai pareiškimai per bolševikini radiją labai sutinka su dabartine sovietų propagandine linija apie tariamai galimą taiką bolševikinio ir laisvojo pasaulio sugyvenimą.

Kitų spaudos organų žiniomis, Johnu amerikiečiai nepasitikėjo jau pora metų ir neprileisdavo jo prie didesnių paslapčių, o britų saugumas turėjo surinkęs daugybę įrodymų apie Johną gydžiusio dr. Wohlgemutho santykius su Rytais. Bent tiek gera, jog dabar tiek opozicija, tiek ir pozicija, aiškiau tarus, ne tik Ollenhaueris, bet ir Adenaueris sutinka su reikalu griežtai peržiūrėti visą atsakingųjų valdininkų asmeninę sudėtį ir pravesti reikalingas reformas, jog panašios istorijos ateity daugiau nepasikartotų ir fed. respublikos gyventojai būtų apsaugoti nuo tikrų ar galimų bolševikų agentų. Nors kiti ir buvo laukę, tačiau Verfassungsschutzamt funkcijos nebuvo perduotos gen. Gehleno organizacijai, turėjusiai sekti pirmoj eilėj grėsmę iš Rytų, kai Verfassungsschutzamt turėjo ginti vokiečių respubliką nuo visokių subversyvinių elementų iš vidaus. Vietoj John jo pareigas eiti buvo pavesta Vokietijos fed. kriminalinės policijos šefui dr. H. Jess. Tenka laukti, jog su laiku viš dėlto ir šis, nors šiuo metu dar toks neaiškus, atvejis bus kaip reikiant atskleistas. Tuo tarpu nematoma kova dar daugiau intensyvėja — tiek Vokietijoje, tiek ir už jos ribų.

● **Jordano premjeras Tew-fik Paša uždarė penkis laikraščius, kritikavusius jo vyriausybę.**

GRIŽOME, KALNO NENUSIPIRKĘ

Vasarodamas kalnuose, išėjau su žmona pasivaikščioti. Iš abiejų pusių kalnai. Mes viduryje.

— Pirkime kalną, — stabtelėjęs, tariau žmonai.

— Kokį kalną? — paklausė.

— Štai, šitą, pliką, be medžių. Nereikės skinti, kai statysime namą.

— Kam pirkti pliką? Juk su medžiais ir uogomis vertesnis, — aiškina ji.

— Man geriau patinka plikas, — sakau.

Prisivijo Jokūbas. Jis čia irgi vasaroja.

— Ko čia taip ginčijatės? — priėjęs paklausė.

— Norime pirkti kalną, tik negalime nuspręsti, katras vertesnis — plikas, ar su medžiais ir uogomis.

— Aišku su uogomis vertesnis, — atsakė Jokūbas.

— Matai! Ir Jokūbas sako, kad su uogomis vertesnis, — dūrė žmona man į akį.

— Aš laikausi savo, nuo pliko toliau matyti, — sakau.

— Kam jums kalnas? — patylėjęs klausė Jokūbas.

— Nusipirksime kalną, pasistatysime namą, įsigysime karvę, porą vištų, gaidį ir gyvensime, — paaiškinau jam.

— Gyvenate New Yorke, ten ir karvę galite turėti, — vėl leptelėjo jis.

— Su karve New Yorke nepasirodysi, nebe tie laikai, — atkirtau jam.

— Nepasirodyk mažai žinančiu, — sako jis. — dabar New Yorke karvė labiau gerbiama, nei žmogus.

— Nesuprantu, — sakau.

— Labai lengva suprasti, — plepėjo Jokūbas, — gal girdėjai, kai aną dieną ant Penktosios policininkas sulaikė judėjimą, kai karvė ir prelatas ėjo skersai gatvę?

— Girdėjau, kad sulaikė, bet ne dėl karvės, — atsakiau.

— O kas žino, ką policininkas labiau vertina — karvę, ar prelatą? — barškėjo Jokūbas.

Aš tylėjau ir žiūrėjau į kalną. Nutilo ir Jokūbas.

— Kam tau kalnas? Vis tiek tu ant jo neužlipsi, — vėl pradėjo jis.

— Kodėl aš negalėčiau užlipti? Juk šiomis dienomis italas ant aukštesnio kalno užlipo.

— Tu lietuvis, ne italas. Lietuviams nesiseka lipti.

— O gal man pasiseks.

— Nepasiseks. Štai VLIKo vyrai, ne tavo proto ir gabumų, o žiūrėk, Italijoj neužlipo ant kalno ir tiek. O kaip būtų malonu, užlipus į viršukalnį patrepsėti, — be pertraukos plepėjo Jokūbas.

— Iš kur tu žinai, kad neužlipo?

— Ne aš vienas, visas svietas žino, kad neužlipo. Kiek sykių bandė, vis nuslydo, — lyg žinodamas, šnekėjo Jokūbas.

Žmona pritarė Jokūbui.

— Jokūbas tiesą sako: karvę galime turėti ir New Yorke. Kam mums kalnas? Tu jau per senas ant jo užlipti. Nuslysi.

Taip ir grįžome, kalno nenupirkę.

J. Šiaučiūnas

VARŠUVA GIRDI VILKŲ KAUKIMĄ

Montgomery Advertiser praneša, kad Lenkijoj vis labiau pradeda siausti vilkai. Tik dviejuose rytiniuose apskričiuose jie papjovę apie 1000 avių ir 500 stirnų. Vilkai jau tiek įsidrąsinę, kad jų staugimas buvęs jau girdimas net Varšuvos priemiesčiuose.

Ryšium su tuo vilkų siautėjimu laikraštis pastebi, kad jie yra ne kas kita, kaip barbarinio amžiaus pranašai. Istorikai, kalbėdami apie civilizacijos smukimą ar jai grėsmę ankstesniais laikais, yra konstatavę, kad tai paprastai lydi plėšriųjų žvėrių siautėjimas. Suvargę ir prislėgti gyventojai, kurie ir gyvi tokiais katastrofiškais laikais išlieka, nebepajėgia su vilkais ir kitais plėšriaisiais žvėrimis kovoti.

Vilkų įsiveržimą į šį režimą laikraštis sieja su didelės gyventojų dalies išnaikinimu Baltijos kraštuose ir Rytų Prūsijoje. Šie tankiai apgyventi plotai anksčiau nesudarė sąlygų vilkams veistis ar čia įsikurti iš kitur atklydusiems. Dabar gi, žymiai sumažėjus čia gyventojų skaičiui, jie pradėję siausti seniai jau negirdėtu mastu.

Tenka manyti, kad tie vilkai čia bus daugiausia iš Rusijos plotų atklydę. Pati sovietų spauda ne kartą yra pranešusi, jog kai kuriose Rusijos srityse tiek jų privisę, kad su jais kovoti buvę pasiųsti net lėktuvai. Bet turi būti jų didelės ir gausios gaujos, jei net lėktuvai juos gali aptikti ir naikinti.

Naujos mados bliuskelių pavyzdžiai.

DVIGUBAS ŽAIDIMAS

Paskutiniosiomis dienomis sovietų spauda pradėjo naują sustiprintą religijos puolimą. Ryšium su tuo laukiama naujos teroro bangos prieš dvasiškiją bei tikinčiuosius, ypač naujai okupuotuose kraštuose ir satelitinėse valstybėse.

Tačiau tuo pat metu komunistų vadai laisvajame pasaulyje ir net pavergtuose kraštuose varo "taikaus komunizmo ir religijos sugyvenimo" propagandą.

Italijos komunistų vadas Togliatti neseniai pareiškė, kad esą reikalo jungtis komunistams ir katalikams, kad bendromis jėgomis apsaugotų civilizuotą pasaulį nuo pasukimo Amerikos keliu, kuris vedą į civilizacijos sunaikinimą. O ši neabejotinai Maskvos jam padiktuotą pareiškimą tuojau pasekė Lenkijos "patriotų kunigų" laikraštis, Kuznica Kaplanska, kur įrodinėjama, jog katalikai pilnai galį bendradarbiauti su komunistais, išlaikydami ir ištikimybę Šv. Sostui bei popiežiui kaip Bažnyčios galvai.

Iš šių reiškinių daroma išvada, jog dvasiškija ypač bus terorizuojama, kad pradėtų skelbti, jog tikėjimas nekliudo uoliai prisidėti prie komunistų tikslų vykdymo.

● **Colombijos prezidentas Rojas Pinilla smerkia protestantų misijas, kurios, jo teigimu, naudojamos komunistinei propagandai krašte.**

SAVINGS ACCOUNTS
CORDIALY INVITED

LATEST QUARTERLY
INTEREST — DIVIDEND
2½% Per Year
Plus Extra ¼% Per Year

Your Deposits in This Bank Are Fully Insured
Up to $10,000.

THE Kings County
SAVINGS BANK
135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Member Federal Deposit Insurance Corporation

VIENYBE
LITHUANIAN WEEKLY
Established 1886

JUOZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher

Editorial and Business Office:
412 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-0862

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn N. Y.

Subscription Rates:
USA per year $5.00
CANADA and other countries $6.00
Advertising Rates on Application

"HITLERIAI" BROOKLYNE

Rašytojas George Bernard Shaw kartą lankėsi Amerikoje. Grįžęs į Londoną, jis buvo paklaustas, kas jam Amerikoje padarė didžiausio įspūdžio.

— Nepaprastas tėvų paklusnumas vakams, atsakė Shaw.

Mes šį mirusiojo airių rašytojo pareiškimą prisimename ryšium su keturiais Brooklyno vaikinais, kurie savo malonumui kankindavo ir žudydavo žmones ir kurie, vieno Brooklyno rabino nuomone, turėję "Hitlerio kompleksą".

Šiandien tie keturi nepilnamečiai Brooklyno žydų bendruomenės narių sūnūs sėdi kalėjime ir, atrodo, laukia elektros kėdės. Galime įsivaizduoti tėvų sielvartą. Patys tėvai prisipažįsta, kad jų vaikams nieko netrūkę, išskyrus, žinoma, drausmės. Rezultate, tėvų paklusnumas vaikams juos pavertė "hitleriais"...

Deja, tokių "hitlerių" šiandien pilni Amerikos miestai.

KĄ SAKO KAZYS ŠKIRPA

Paskutinio Lietuvos įgalioto ministerio Berlyne paaiškinimas apie mėginimus atkurti Lietuvos diplomatinį atstovavimą Vokietijoje

Pone Redaktoriau,

Ryšy su dr. P. Karvelio, Vliko Užsienio Tarnybos Valdytojo paskleistomis tendencingomis žiniomis apie jo atkurtą Lietuvos atstovavimą Bonnoje, kur'as dementuoja dr. A. Geručio priėmimas vokiečių užsienio ministerijoje, buvau daug kieno klausiamas, kaip žiūriu į tą reikalą ir ar esu ką daręs tuo klausimu nuo savęs, kaip paskutinis Lietuvos įgaliotas ministeris Vokietijoje.

Kadangi kalbamas klausimas yra virtęs viešų diskusijų objektu, tai prašau teiktis paskelbti sekančius mano paaiškinimus visuomenės žiniai.

Reikalas susirūpinti Lietuvos atstovavimu Bonnoje iškilo nuo tada, kai 1949 m. Vakarų sąjungininkai atpalaidavo okupacinius varžtus Vokietijoje ir leido vokiečiams sudaryti savo krašto vyriausybę su Bundeskancleriu dr. Adenaueriu priešakyje.

Kadangi tai buvo žingsnis į Vokietijos suverenumą, tai susitaręs su S. Lozoraičiu, likusios užsienyje Lietuvos diplomatijos šefu, 1949 m. rugsėjo 21 d. pasiunčiau dr. Adenaueriui sveikinimo telegramą, į kurią spalio spalio 7 d. gavau raštišką padėkos atsakymą. Po to kontaktavau tos vyriausybės pareigūnus per vieną buvusį vokiečių diplomatą, mano seną pažįstamą, kuris buvo nuvykęs į Bonną ir painformavo mane, jog ten esama palankaus nusistatymo Lietuvos diplomatinio posto atkūrimui, kada tai patiems vokiečiams bus įmanoma.

Kazys Škirpa

Naujosios vokiečių vyriausybės padėčiai stabilizavusis, S. Lozoraitis sumezgė su ja asmenišką kontaktą ir 1952 m. sausio mėn. nuvyko į Bonną, kur turėjo pasikalbėjimą su valstybės sekretoriumi prof. Hallstein ir kitais užsienio reikalų m-jos kompetetingais pareigūnais. Rezultate sutarta, kad ligi naujo patvarkymo Lietuvos reikalais Bonnoje rūpinsis pats S. Lozoraitis, kaip legalus mūsų diplomatijos šefas. Šį savo nusistatymą vokiečių užsienio ministerija patvirtino raštu, kurį ji adresavo S. Lozoraičiui 1952 m. sausio 29 d.

Tų pačių metų pavasarį pasirašius taip vadinamas Bonnos sutartis, kuriomis, nors ir ne dejure, Vokietijos suverenumas praktiškai buvo atkurtas, gegužės 26 d. telegrama pasveikinau Adenauerio vyriausybę dar kartą, norėdamas tuo būdu sustiprinti su ja diplomatinį kontaktą. Į tai susilaukiau padėkos atsakymo per vokiečių diplomatinę misiją Washingtone. Ta proga turėjau pasikalbėjimų su jos vadovaujančiais pareigūnais.

Tiek iš atsakymų į mano telegramas, tiek iš pasikeitimo laiškais su čionykšče diplomatine misija bei turėtų asmeniškų pasikalbėjimų paaiškėjo, kad dabartinė Vokietijos vyriausybė stovi ant Lietuvos nepriklausomybės pagrindo, nekvestionuoja mano mandato, kaip Lietuvos pasiuntinio ir įgalioto ministerio, ir kad todėl, laikui atėjus, pasiuntinybės atkūrimas gali pasidaryti įvykdomas.

Tuo metu, kai mes su S. Lozoraičiu, kaip kas galėdamas, darėme diplomatinių pastangų, Vliko žmonės, be mūsų žinios ir pritarimo, kaip atsakingų Lietuvos pareigūnų užsienyje, padarė 1950 ir 1952 m. Bonnoje savo nuožiūra ėjimų, kurie nesiderino su legalios Lietuvos pasiuntinybės atkūrimo siekimu ir kurie buvo nukreipti prieš S. Lozoraitį ir mane.

Norėdamas įspėti Vliką nuo naujų klaidų, savo 1953 m. sausio 25 d. raštu K. Žalkauskui, Vykdomosios Tarybos pirmininkui, pareiškiau, kad, kaip Lietuvos pasiuntinys Vokietijoje, nesutinku, kad būtų siekiama sudaryti Bonnoje kažkokį Lietuvos atstovavimo erzacą, o ne legalią Lietuvos pasiuntinybę atkurti, priešaky su jos teisėtu šefu. Nurodžiau, kad tokio erzaco sudarymas galėtų tik suparalyžuoti legalios pasiuntinybės atkūrimą. Realaus Lietuvos, kaip valstybės, tęstinumo tarptautinės teisės požiūriu sustiprinimo tegalima būtų pasiekti tik atkūrus legalią Lietuvos pasiuntinybę Vokietijoje ir kad todėl tai nėra mano asmens klausimas, bet bendras valstybinis reikalas. To siekdamas, patiekiau Vykdomajai Tarybai sekančias sugestijas:

1. Užbaigti intrigas ir prieš S. Lozoraitį ir prieš mane, kaip Lietuvos pasiuntinį vyriausybės neatšauktą iš savo posto,

2. Atšaukti Vykdomosios Tarybos (prof. Z. Ivinskio) 1952 m. pareiškimą Bonnai, kaip nukreiptą prieš Lietuvos diplomatijos šefo autoritetą ir žalingą legalios Lietuvos pasiuntinybės atkūrimo reikalui,

3. Duoti S. Lozoraičiui raštą su visų grupių parašais, kurį jis galėtų įteikti vokiečių užsienio ministerijai, kaip formalų įrodymą, kad pasiuntinybės klausimu visi mūsų veiksniai yra vieningai nusistatę,

4. Diplomatinį kalbamo reikalo pravedimą centralizuoti diplomatijos šefo rankose ir be jo žinios nedaryti jokių ėjimų. Jei kas gali praktiškai reikalui pagelbėti, kad apie tai informuotų S. Lozoraitį, tuo būdu įgalinant jį siekti tikslo planingai ir darniai.

Deja, Vliko vadovybė nesiteikė šia mano sugestija pasinaudoti.

Susirūpinęs, kad Vliko politikai, veikdami už mūsų diplomatijos nugaros, nesuklaidintų Bonnos dėl mano nusistatymo pasiuntinybės klausimu, 1953 m. kovo 24 d. per vokiečių diplomatinę misiją Washingtone, įteikiau Bonnos vyriausybei formalų raštą, kuriame apibūdinęs Lietuvos kaip valstybės teisinį buvimą ir susirūpinimą išaiškinti man pavestos pasiuntinybės atkūrimo galimybes, pareiškiau:

1. Kad iš Lietuvos pasiuntinio Vokietijoje pareigų nebuvau ir nesu Lietuvos vyriausybės atšauktas,

2. Kad aš pats iš tų pareigų nebuvau pasitraukęs, o vokiečiams pasiuntinybę uždarius, jos rūmus perdaviau ne sovietų ambasadai, bet vokiečių užsienio reikalų ministerijai, rezervuodamas sau teisę atnau-

(Nukelta į 6 psl.)

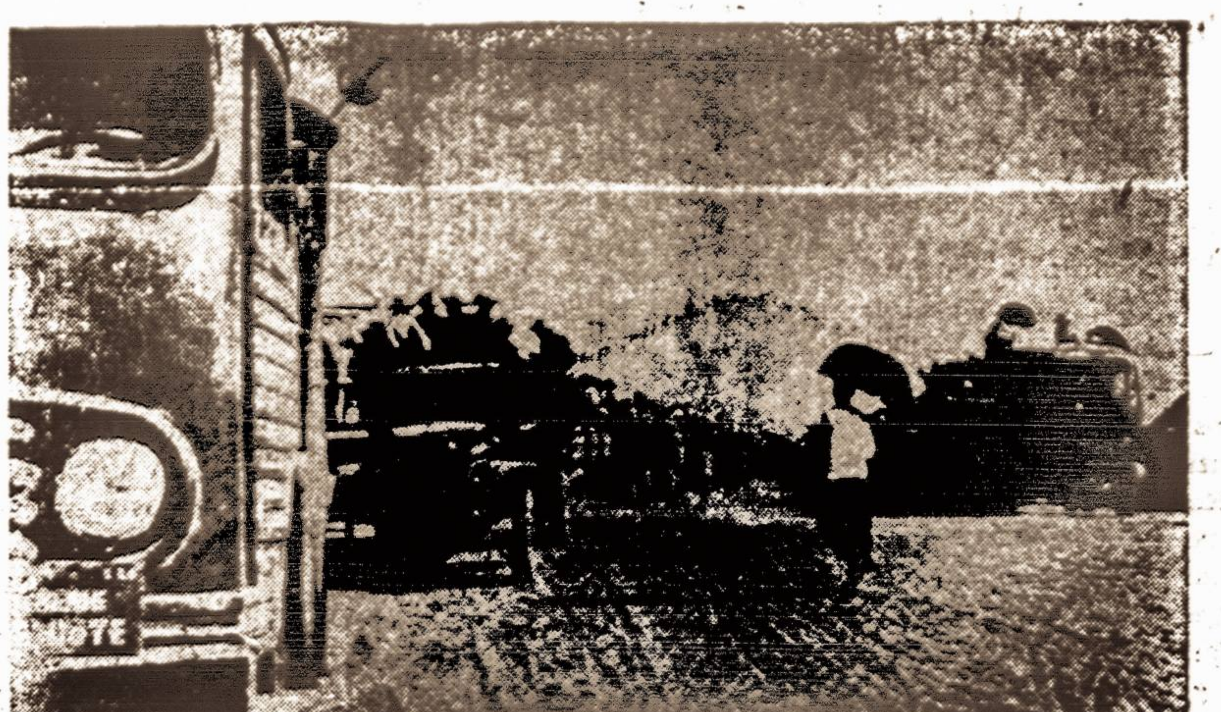

Prancūzai Indokinijoje apleidžia komunistams pavestą Hanoi sritį.

TREMTIS IR LAISVINIMO POLITIKA

LEONAS SABALIŪNAS

Praėjo dešimt metų nuo to laiko, kai sovietų kariuomenė antrą kartą okupavo Lietuvą. Dešimt tremties, ryžto, ir neišsipildžiusių vilčių metų. Ir taip, savo krašto nelaimę prisimenant, norisi mesti žvilgsnį į ateitį.

Per dešimt metų mūsų tremties vadai kėlė mumyse geros ateities, tarptautinės padėties pakitimo, ir greito grįžimo namo viltį. Ir šiandien įvairiomis progomis; kaip minėjimuose, suvažiavimuose, ir susirinkimuose garsūs kalbėtojai aiškina tarptautinę padėtį, JAV laikysenos mūsų atžvilgiu pagyvėjimą ir drąsinančiai primena mums, kad grįžimas į laisvą Lietuvą yra tik laiko klausimas.

Pilnai suprantu, kad išblaškytos tautos vadams taip ir pridera kalbėti: palaikyti viltį, raginti darbui ir tt.

Tačiau, iš kitos pusės yra negalima nemesti žvilgsnio į aplinką, į tarptautinę padėtį, ir iš to daryti išvadas. Ir čia tarptautinių santykių studentui, kaip ir kiekvienam akylesniam stebėtojui, kuriasi kitas vaizdas, deja daug liūdnesnis.

Istorijos bėgyje yra buvę didelių jėgų, vienaip ar kitaip paveikusių tarptautinės politikos veidą. Įvairūs jų susigrupavimai arba išlaikydavo taiką arba atnešdavo katastrofą. Laikui bėgant, padėtis susiklostė taip, kad pasaulyje liko tik dvi galybės: JAV ir Sovietų Sąjunga, su jau žymiai silpnesniais sąjungininkais. Jėgų lygsvara (balance of forces) pasidarė tokia, kurią sunku pakeisti. Vienos ar kitos valstybės perėjimas į vieną ar kitą pusę, žinoma, ją atitinkamai sustiprina ar susilpnina, tačiau, jėgų lygsvaros esmėje nepakeičia. Todėl konfliktas vienoje ar kitoje vietoje neiššaukia visuotinio susirėmimo tarp Rytų ir Vakarų. Ir taip, turint galvoje susidariusią tokią tarptautinę padėtį, sustiprintą dar atominės bombos visa naikinančia galia ir iš to išplaukiančia baime, demokratijų neryžtumą, ir labai puikų sovietų manevravimą tarptautinės politikos laukuose, tenka prieiti prie liūdnos išvados, būtent, kad grįžimas namo jokiu būdu nėra artimoje ateityje ir tremtis gali būti net labai ilga.

Tokios padėties akivaizdoje lietuvių visuomenė tremtyje neturėtų būti gaivinama perdaug optimistiniais žodžiais, bet geriau grūdinama ilgai ir vargingai kovai dėl laisvės.

Ir taip, nepramatant greito pavergtų kraštų išlaisvinimo, yra būtina visos turimos jėgos atiduoti tik vienam, vienintėliam tikslui — savo krašto laisvės atgavimui. Lietuviai tremtyje turi giliai įsisąmoninti, kad jų pastangos, darbai, ir visas gyvenimas turi šiuo kritišku metu būti atiduotas pavergtai tautai. Tauta, jos išlaisvinimas, turėtų būti mūsų pradžia ir pabaiga. Tiesa, ir anksčiau daug tam buvo dirbama ir tie žodžiai kai kam atrodys nieko naujo nesaką.

Tačiau nebuvo visiškai taip. Laisvinimo darbas buvo dirbamas lyg ir su rezervacijomis: vienų norėta galbūt katalikiškos Lietuvos, kitų liberalios, ir trečių galbūt dar kitokios. Pats atsidavimas vien tik laisvinimo darbui buvo daugelio laikraščių puslapiuose aptemdytas įvairiais religiniais klausimais, kėlimu aikštėn nepriklausomos Lietuvos laikų negerovių, šmeižimu "vadistinio" režimo šalininkų ir daugelio kitų su laisvinimo darbu nieko bendra neturinčių temų. Šiuo metu yra visiškai nesvarbu ar Lietuva bus katalikiškos, liberalios ar bet kokios kitos srovės įtakoje — svarbu, kad ji būtų laisva ir nepriklausoma. Grįžus visi tie klausimai išsispręs savaime.

Toks tautinio klausimo (tautos išlaisvinimo tikslo) pastatymas virš viso kito, galbūt, sulauks pasipriešinimo iš mūsų ideologinių grupių. Atrodo, jokio vargo neturėtų būti su grupėmis, kurios savo ideologijose pabrėžia tautinį jos aspektą (arba kuris sudaro pačią ideologiją). Su skautais taip pat turėtų būti galima šioje srityje sutarimo atsiekti (pav., Akademinio Skautų Sąjūdžio Korp. Vytis Chicagoje, vienos sueigos metu, svarstant skautijos obalsį, po palyginti gana trumpų diskusijų, buvo prieita išvados, kad šiuo metu, t.y., tremtyje, tautinis klausimas turėtų būti ypatingai pabrėžtas). Kiek sunkiau gali būti su organizacijomis, kurių ideologijoj religinis aspektas yra pabrėžiamas ar net vienintelis. Čia, tikiu, išeitį būtų galima rasti tame, kad pareiga tautai, taigi ir visas tautinis klausimas, kaip vienas ir vienintelis tikslas, būtų laikinas reiškinys, lygiai taip, kaip ir visa laisvinimo politika baigtųsi su laisvės atgavimu.

Savaime suprantama, tokia politika turėtų būti vedama "nuo viršaus". Ir čia įeina taip opus VLIKo — Diplomatijos ginčas. Ginčas, tačiau, kuris turi būti išspręstas. Per dešimt metų išeivija jautėsi kaip silpna kariuomenė su vadais, bet be vado. Dar būtų pakenčiama, jei tas nesutarimas tik ir liktų spaudoje. Tačiau ne, jis nuodija visą veiklą, žemina moralę, palieka studentiją neaiškume, iššaukia baisų jėgų padalinimą — decentralizuotą veiklą, aukų mažinimą bei jų platų išsivaigojimą ir daugelį blogybių, kurios visiems jau perdaug gerai žinomos.

Ginčui išsisprendus, visa kita sektų automatiškai: visi komitetai, organizacijos, studentija su savo svarbia veikla universitetuose ir svetimtaučių tarpe, žodžiu, visa išeivija veiktų pagal nurodymus, direktyvas iš viršaus. Panašios veiklos naudingumo, tikiu, aiškinti nereikia. Kiekviena organizacija, sambūriai, kaip ir kiekvienas asmuo, turėtų vieną tikslą ir tik jam dirbtų. Menininkai, poetai būtų vertinami ne tik pagal jų srityje pasiektą aukštį, bet dar ir pagal tai, kiek jie, pasiekę tas aukštumas, prisidėjo prie mūsų visų didžiosios pareigos. Paprastas pilietis dirbtų remdamas spaudą, aukodamas vienam centriniam fondui, ir lankydamasis minėjimuose. Kunigai turi užsidegti tokia kovingumo dvasia, kaip kad pirmos sovietų okupacijos metu ir savo pamokslais raginti visus į laisvės žygį. Įvairių valstybių atstovybes lankytų ir padėkas, protestus, bei memorandumus teiktų asmenys atsakingi vienam organui, o ne įvairiems komitetams, tarybams ir pan.

Tiesa, panaši laisvinimo politika gali truputį suvaržyti kai kuriuos, ypatingai mūsų intelektualus. Tačiau reikia įsidėmėti, kad gyvename ypatingame stovy, vienam iš kritiškiausių momentų mūsų istorijoje, ir toks stovis reikalauja ypatingo į jį reagavimo. Taip pat tenebūna pamiršta, kad visa čia apibrėžta laisvinimo politika, kurios pagrindu būtų besąlyginis atsidavimas tautai, būtų tik laikinas reiškinys, grįžus namo vėl kurtume ideologijas, atsteigtume senas, atgaivintume besąlyginę kūrybos laisvę ir galėtume su pasididžiavimu sakyti, kad sunkiausioje valandoje visi suėjom vienam darbui, vienam tikslui atsiekti ir galim laikyti save garbingais tautos žmonėmis.

Visai, aukščiau aprašytai, laisvinimo politikai įgyvendinti, be abejo, reikalinga priimti atsidavimą tautai, kaip aukščiausią tikslą. Tačiau pirmų pirmiausia mūsų veiksnių veiklos koordinavimas yra būtinas. Nesirengiu čia nurodinėti kaip tai turėtų būti atlikta. Tam planų yra patiekę tų reikalų žinovai (žiūr. Pulk. Kazio Škirpos "Vardan Tos Lietuvos..." Karys, Nr. 12, 1953, ir Lietuvių Tautinis Sąjūdis, Dirva Nr. 6, 1954). Net ir paprastas raštas, ar tai būtų atsišaukimas į visuomenę ar betkoks paraginimas, pasirašytas Lozoraičio ir Krupavičiaus, jau kelia ūpą ir bendrai veikia teigiamai. Ir dėlto kiekvieno mūsų pareiga visokiais būdais, kiekvienu momentu, tą reikalą priminti, susitarimo reikalauti ir daryti visa, tik netylėti.

Atsakomybės jausmas turi pasiekti tuos, kurie dirba atsakingose vietose. Koordinuota veikla turėtų būti atsiekta greitai. To neatlikus, tremties vadai būtų laikomi nusikaltę tautai jos sunkiausioje valandoje.

ŠVIETIMO LYGIS

Dabartinėse sąlygose švietimo lygis okupuotoje Lietuvoje ir šiaip yra labai kritęs. Bet jis dar turės smukti, nes, esamomis žiniomis, vidurinėse mokyklose mokslas numatoma metais sutrumpinti. Dabar vidurinė mokykla turi 11 klasių. 4 pradžios mokyklos kursui, 3 viduriniam kursui ir 4 — aukštesniam. Bet esą numatoma ir aukštesniam kursui palikti tik 3 metus.

Kritika ir polemika

TIKRASIS TIESOS KELIAS

Minčių nesutarimas tarp Amerikos ir Lietuvos lietuvių ne su "dypukų" atvykimu atsirado. Dr. J. Šliupas 1910 metais daugiau nei penkiems tūkstančiams Chicagos lietuvių kalbėdamas, sakė:

"Nors europiečiai mus pašiepia, bet, visgi, mes čia, Amerikoje, ne be naudos, taip sau, taip broliams Lietuvoje, gyvename. Dvasia nesuskurdome. Turėjome gerą mokytoją: nuodugnios demokratijos kraštą — šalį pramonės, didelių užsimojimų, nemokamų mokyklų. Visi luomai čia lygūs, darbas gerbiamas, mokslui, religijai, spaudai, organizacijoms — laisvė. Per 25 metus gyvenimo čia pasidarėme ir geresni, ir šviesesni, ir turtingesni".

Todėl, kai tūli mūsų naujieji ateiviai mus pradėjo spaudoje kokuso riešutais vaišinti ir iš atbulo galo aiškinti kai kuriuos dalykus, pavyzdžiui, liberalizmą, teko šliupiškai pakelti balsą ir tarti: "gera mokytoja Amerika, rodos, mums sveikesnių pažiūrų davė, negu bedantė Europa mūsų broliams".

Tokiu būdu, kai J. Jūragis teigia, kad "ne varžtų naikinimas, bet varžtų statymas yra pirminis ir esminis liberalizmo bruožas", aš vėl žiūriu į Winston Simplified žodyną, kurį mano sūnus, vidurinę mokyklą eidamas, vartojo. Ten randu štokį liberalizmo apibūdinimą: "liberalas — žmogus, kuris siekia praplėsti laisvę politikos, visuomenės, tikybos ir kitose įstaigose."

Amerikos lietuvis, turbūt, palauks iki J. Jūragis jam naujame krašte (J. Jūragis gyvena Europoje. Vien. Red.) įgis tiek autoriteto, kiek Amerikos vidurinėms mokykloms skiriamas žodynas. Tik tada jam patikėsime, kad liberalizmas ne laisvės, bet varžtų siekimas. Tiesa, politinės galios gavę, liberalai leidžia piliečiams tvarkyti įstatymus, bet kad liberalizmo esminis bruožas būtų varžtų statymas, J. Jūragiui laisva tikėti, nes čia laisvas kraštas. Kelio, kaip A. Škėma kunigui Ylai, nepastosime, bausdami "nusižengimu krikščioniškai moralei".

Dėl visa ko pacituosime Amerikos gerbiamo rašytojo Ralph Waldo Emerson žodžius, parašytus praėjusio amžiaus viduryje, kada nebuvo nei Stalinų, nei Hitlerių: "Kuo mažiau mus kas valdys, tuo bus geriau — kuo mažiau įstatymų, tuo mažiau pavedimo galios kam nors" (straipsnelyje "Politics").

Aišku, joks Amerikos lietuvis nesutiks ir su kitu Jūragio teigimu: "katalikybė sutrupino pančius, primestus žmonijai paties velnio". Juk kiekvienas žino, kad velnio pančius sutrupino Kristus, Dievo Sūnus, ne katalikybė. Kada tik nueinu sekmadieniais katalikų bažnyčion, tai po mišių girdžiu klūpantį kunigą balsiai besišaukiantį ne katalikybės, bet šv. Mykolo, su Dievo pagalba, suvaryti šėtoną į smaluotą pogrindį.

Ortodoksinis katalicizmas, be to, negalėjo nei prūsų išnaikinti, nei raganų deginti (jas degino ir protestantai Amerikoje), nei mokslininkų sukurenti. Tuos darbus atliko žmonės. O žmonės istorijos bėgyje padarė visokių nežmoniškų darbų, net katalikybe (ir liberalizmu) prisidengdami. Katalikybės esmė ne tuose darbuose, kaip liberalizmo esmė ne varžtų statyba.

Simanas Daukantas mūsų prosenelių Lietuvą vaizdavo pelkėmis, miškais ir raistais atkirstą nuo kultūringojo pasaulio centrų. Jau teko prof. Biržišką cituoti, kad dabartinės Lietuvos sūnūs, į pasaulį išeidami, dažnai atsineša ir gimtinės pastogės šiaudų kūlį. Todėl, gal ir turime brolių negirdėjusių, kad komunizmas atsirado ne tarp Azijos indusų, budistų ar mahometonų, bet tarp Europos krikščionių. O obuolys, sakoma, nuo obelies netoli krinta. Tarp daugelio istorikų, spėjusių broliškąją (Kaino rūšies) komunizmo kilmę, pacituokime anglą prof. Arnold J. Toynbee, kuris savo "Civilization on Trial", sako:

"Rusai pasisavino vakariečių pasaulietinę visuomenės filosofiją, marksizmą, tačiau lygia teise marksizmą galima vadinti ir krikščionybės atskala (erezija). Tai, nelyginant, lapas, išplėštas iš krikščionių knygos ir padarytas visu šventuoju raštu." (p. 221).

Į šiomis dienomis vykstantį pasaulio protestantų kongresą (Evanston, Ill.) bolševikų pasiųstas čekoslovakas profesorius Hromadka sakė: "Krikščionims privalu komunizmą nuolankiai priimti kaip brolį — teisėją nedorybių santvarkos, kuri nors ne komunistinė, bet ir ne krikščioniška."

Taigi, kaip poetas Gerard Manley Hopkins sakė: "Kainas yra Abelio brolis — ir abu tos pačios krūtys penėjo."

Tiems gi mūsų naujos mados liberalams, kurie liberalizmą viskuo skiedžia, pravartu pasiskaityti Pacific School of Religion profesoriaus Robert E. Fitch žodžius, aukščiau kalbamo kongreso proga:

"Amerikos protestantai neturi tikslo pasidaryti iš demokratijos dievaitišką stabą, kaip nedievina jie nei komunizmo, nei socializmo. Tačiau jie visados pasiruošę ginti tą politinę santvarką, kurios altoriuose išstatyta šv. Rašto principai: laisvė, teisybė, teisingumas ir tikrasis tiesos kelias."

Vyt. Širvydas

Jungtinių Valstybių istorija

KAIP GIMĖ AMERIKOS TAUTA

Krizės laikotarpis. – Washingtono pasitraukimas. – Kongresas yra bejėgis. – Šiaurės vakarų teritorijų klausimas.

Pergalė yra bandymas, kuris, kaip ir pralaimėjimas, leidžia išmėginti tautos jėgas. Kariuomenės vadai, kurie būna gerbiami karo metu, dažnai tampa pavojingi taikai atėjus. Mat, laimėjusieji generolai turi jėgą. Kas atsitiks, jei jie pradės ją naudoti? Tokius klausimus pirmiausia kelia politikai.

Amerikiečių armija nenorėjo būti demobilizuojama, kol nebus sutvarkytas atlyginimas. Karininkams Kongresas žadėjo pusę algos visam gyvenimui, gi kareiviams buvo skolingas dar už praėjusius metus, ir nebuvo pinigų atsilyginti. "Visa tai atsitiko todėl, kad mes esame respublika", — šaukė nepatenkintieji. "Per daug yra virėjų, kurie gadina sriubą!"

Washingtonas turėjo asmeniškai įsikišti, kad išvengus sukilimo. 1783 metais Philadelphijoje neblaivių kareivių grupė taip išgąsdino Kongresą, kad šis pabėgo į Princetoną, kur vietos universitete gavo prieglaudą. Atstovai bijojo, kad karininkai nesukurtų privelegijuotos kastos. Ta baimė buvo be pagrindo, bet vyriausybės stipnumas tuo laiku pasitvirtino.

Washingtonas su armija atsisveikino New Yorke 1783 m. gruodžio 4 d. Jo štabo karininkai susirinko vienoje tavernoje ir su daugeliu jis atsibučiavo. Paskui tyliai jį palydėjo iki laivelio ir žiūrėjo tolstant į New Jersey. Daugelis verkė. Jis raitas perjojo New Jersey, prisistatė Annapoly, kur posėdžiavo Kongresas ir ten iškilmingai atsisakė vyriausiojo vado pareigų. Kaip visos iškilmės, kuriose dalyvaudavo Washingtonas, šios taip pat buvo labai įspūdingos. Kad parodžius civilinės valdžios didingumą ir unijos suverenumą, atstovai sėdėjo su kepurėmis. Generolas pasakė trumpą kalbą, patiekė smulkią apyskaitą ir rekomendavo kraštą Dievui, o armiją Kongresui. Po kelių dienų Washingtonas jau buvo Mount Vernon, kur jis manė ramiai baigti savo dienas. Kai dėl armijos, tai Kongresas įsakė ją paleisti, išskyrus 25 vyrus, kurie turėjo saugoti ginklus Fort Pitt ir 55 vyrus West Point. Kareiviams apmokėti, buvo atspausdinti specialūs pažymėjimai, bet jų vertė buvo tokia menka, kad kareiviai pardavinėjo juos pusdykiai.

Federacija buvo suformuota. Bet ar ji išsilaikys? Ar pavojui praėjus ji negrius, kaip senais laikais graikų sąjunga, kada persai atsitraukė nuo Graikijos krantų? Trylika valstybių turėjo tik tiek bendrumo, kad jas jungė federacijos straipsniai. O ką gi tie straipsniai sakė? Kad renkamas Kongresas, kuriame kiekviena valstybė turės po vieną atstovą ir vieno balso opozicija gali sutrukdyti priimti nutarimą. Federacija, neturėdama vyriausiojo teismo, negalėjo daryti bendro nutarimo. Kongreso pirmininkas neturėjo jokių legalių teisių ir naujoji tauta buvo be vado. Teoretiškai, Kongresas turėjo teisę leisti pinigus, skolinti juos, organizuoti paštą, tvarkyti indėnų reikalus ir ginčus tarp valstybių, bet, praktiškai, jis buvo bejėgis. Gal šito bejėgiškumo pageidavo atskiros valstybės...

Bostono laivų savininkas nebuvo linkęs duoti teisių Kongresui, kuriame jis būtų puolamas pietiečių atstovų. Virginijos plantatorius panašiai galvojo apie bostonietį.

Federacija laimėjo karą, bet dabar jai reikėjo atkurti taiką.

Toks Kongreso silpnumas kėlė baimę ir kartu pavojų. Jis išleido popierinį kontinentalinį dolerį. Kokią vertę jis galėjo turėti, kada valstybės, pačios tvarkydamos savo turtus, nenorėjo jo pripažinti. Būdavo sakoma: "Tai neverta kontinentalinio dolerio". Vienas kirpėjas rado, kad jam verčiau tais doleriais savo kambario sienas išklijuoti, negu už juos pirkti popierius. Nors karas amerikiečiams kaštavo tik 104 milijonus ir tokia skola lengvai pakeliama turtingam kraštui, bet trūko pasitikėjimo. Prekyba ir pramonė merdėjo. Ne tik dėl piniginės anarchijos, bet ir dėl to, kad du šimtmečius šio krašto ūkis buvo surikiuotas pagal Anglijos, o ši dabar Ameriką laikė užsieniu. Mažoji pramonė, kuri atsirado karo metu neturėjo nei kapitalo, nei išteklių. Be to, vadinamos jungtinės valstybės vedė komercinį karą. New Yorkas pakėlė muitų barjerą prieš New Jersey, Connecticut boikotavo New Yorką...

Farmeriai, įsiskolinę, pradėjo civilinį karą. Bunker Hill veteranas Samuel Shays atsistojo jų priešaky ir reikalavo, kad būtų sutikta skolas mokėti jaučiais ir avimis ir nebūtų išpardavinėjami ūkiai. 1200 farmerių ėjo su juo. Jie užpuldinėjo teismus, advokatus ir reikalavo panaikinti skolas. Turtingieji pradėjo organizuoti miliciją, kad apsigintų nuo farmerių. Tik vienas Jeffersonas palaikė farmerių reikalavimus. "Kad Dievas duotų, jog mes bent kas 20 metų turėtume sukilimą!" Jis mėgdavo sakyti, kad Laisvės Medis, kartas nuo karto turi būti palaistytas patriotų ir tironų krauju.

Bet neviskas buvo blogai tais krizės metais. Krašto turtai buvo pasakiški, karo nuostoliai maži, o laimėjimo pasidalinimas didelis. Juk buvo žemės už Alleghanys, kadaise rezervuotos Anglijai. Pagaliau nebereikėjo mokėti nuomos kolonijų savininkams. Gerbūvis turėjo ateiti. Bet amerikiečiai tematė vargą.

Kai John Adams, kalp Amerikos pasiuntinys, atvyko į Londoną, jis buvo karaliaus priimtas. Tada jis reiškė viltį "atstatyti gerus santykius tarp dviejų kraštų to paties kraujo, tos pačios kalbos ir tos pačios religijos".

"Aš turiu jums prisipažinti," pareiškė Adams karaliui, "kad aš nesu prisirišęs jokiam kitam kraštui, kalp tik savo".

Bet netrukus Adams pradėjo neapkęsti tiek anglų, tiek prancūzų. Anglai sakė, kad Amerikai reikia ne vieno, bet trylikos ambasadorių, tuo norėdami parodyti Kongreso silpnumą.

Viena svarbiausių Kongreso problemų, buvo padalinti žemes tarp Mississipi ir Alleghanys. Šešios valstybės reiškė pretenzijų į šias žemes, tvirtindamos, kad joms čarteriu buvo numatyta teritorijų praplėtimas. Gi kitos valstybės, kurios tokių teisių neturėjo, protestavo. Ypač Marylandas, kuris tvirtino: jei bus leista kelioms privilegijuotoms valstybėms taip praturtėti, federacija bus sunaikinta. Marylando valstybė siūlė šias teritorijas valdyti Kongreso vardu visiems bendrai, kol jos bus apgyvendintos ir galės pačios sukurti valstybes. Dėl to Marylandas atsisakė pasirašyti Federacijos straipsnius — kol nebus šis reikalas sutvarkytas. New Yorkas nusileido 1780 metais, o sekančiais metais Jeffersono įtakos dėka Virginia ir kitos valstybės. Šiuo nutarimu buvo norėta išvengti, kad bet kuri valstybė nepasidarytų galinga ir negrasintų kitoms. Tais laikais Marylandas buvo apkaltintas egoizmu ir užsispyrimu, bet, faktinai, šios mažos valstybės užsispyrimas sudarė sąlygas gimti dideliam kraštui.

Kaip padalinti tas žemes pionieriams? 1784 metais Jeffersonas paruošė projektą. Jis padalino teritoriją į dešimt valstybių, kurios bus pakviestos prisijungti prie federacijos, kai tik bus tirščiau apgyventos. Visos turėjo būti respublikos, priimti visuotinį balsavimą, pasižadėti būti Jungtinių Valstybių dalimi ir po 1800 m. panaikinti vergiją. Jeffersonas joms davė vardus: Sylvania, Michigania, Metropotania, Illinoia ir tt. Tai buvo tais laikais, kai amerikiečių miestai buvo krikštijami tokiais vardais kaip Ithaque, Syracuse, Corinthe ir Sparte. Projektas buvo atmestas iš dalies todėl, kad pietinės valstybės buvo priešingos vergijos panaikinimui. 1785 metais buvo nutarta žemes pardavinėti. Visa teritorija buvo padalinta kvadratais, vadinamais townships ir kiekvienas jų į trisdešimt šešias sekcijas. Kiekviename township 35 lotai buvo parduodami, o trisdešimt šeštasis buvo paliekamas mokykloms.

Seka: **Konstitucija.**

Daisy Bacon yra ne tik žinoma **"meilės istorijų"** rašytoja, bet ir populiari jų redaktorė.

DIDVYRIŠKI BALTAI TEBEKOVOJA

Tokia antrašte H. C. Wolfe straipsnį įsidėjo plačiai skaitomas New York Herald Tribune. Straipsnio autorius yra žinomas tarptautinių klausimų specialistas. Tarp kitų knygų jis yra išleidęs ir "The German Octopus" bei "The Imperial Soviets". O minėtas straipsnis rodo, kad jis gerai susipažinęs ir su Pabaltijo klausimu.

Straipsnio pradžioje autorius duoda istorinę Pabaltijo kraštų apžvalgą, kuri, nors ir santraukliai, pateikia gana gausiai duomenų ir pasižymi objektyvumu bei tikslumu. Kalbėdamas apie Lietuvą, Wolfe iškelia kaip lietuviai sulaikė vokiečių ekspansiją, suduodami jiems smūgį ypač Žalgirio kautynėse, o taip pat rusus, švedus ir net totorius, kurie, pasiekę Lietuvos ribas, nebepajėgė lietuvių nugalėti ir turėjo sustoti toliau veržęsi.

Minėdamas Baltijos kraštų nepriklausomą gyvenimą, autorius pastebi, jog trumpu laiku jie pasiekė aukšto gyvenimo lygio ir pažymėtinų kultūrinių laimėjimų. Iškelia jis šių tautų ir politinį realizmą, kuris ypač pasirodęs, kai 1939 m. iškilo sovietų ir nacių susitarimo klausimas. Kai kitų kraštų politikai ir spauda laikė juokinga tokią mintį, kad bolševikai ir naciai gali susitarti, Pabaltijo politiniai sluoksniai tokią sutartį laikė galima ir pranašavo, kad ji bus pasirašyta.

Toliau straipsnyje gana plačiai aprašoma Pabaltijo kraštų okupacija ir sovietų juose vykdoma genocido politika. Kartu autorius su aiškiu pasigėrėjimu iškelia, jog ir tokiose sunkiose sąlygose lietuviai, latviai ir estai ryžtingai ligi šios dienos už savo kraštus kovoja. Jis ypač pabrėžia narsumą Lietuvos "Men of the Forest", kurie ryžtingai yra kovęsi net su MVD ir sovietų armijos daliniais.

Kad rezistencija Pabaltijo kraštuose tebėra gyva ir veikli, Wolfe remiasi pačių sovietų šaltiniais — straipsniais Pravdoje ir Tiesoje, o taip pat Sniečkaus kalba komunistų partijos konferencijoj 1952 m.

Straipsnyje painformuojama ir apie JAV užimtą liniją Pabaltijo okupacijos klausimu, nurodant, kad tos okupacijos JAV niekad nepripažino, ir primenant, kad ir šių metų Baisiojo Birželio proga prez. Eisenhoweris padarė pareiškimą, kad JAV darys visa, kad Baltijos valstybės vėl atgautų laisvę.

LAIC

ARKLĮ GALI LAIKYTI, BET JŲO NAUDOJASI KOLCHOZAS

Lietuvoje kolchozininkams skiriamam 60 arų sklypely leidžiama laikyti ne tik karves ir "rusiškas karves" (taip žmonės vadina ožkas), bet ir arklius. Ir yra kolchozininkų, kurie bando arklį laikyti. Tačiau toks arklys pirmiausia turi būti skolinamas kolehozo darbams, nes traktorių neužtenka ir ne visada su jais galima įvažiuoti į laukus.

Savo sklypeliui įdirbti ir padėti kaimynams tokius sklypelius įdirbti arklį kolchozininkas gali naudoti tik tuomet, kai jis nereikalingas kolchozo darbams.

● **Sovietų gynybos ministeris Bulganinas ir kt. aukšti Kremliaus pareigūnai Maskvoje, Rumunijos pasiuntinybėje, pagerbė JAV ir kt. Vakarų valstybių armijas už pagalbą laisvinant Rumuniją. Tačiau, "sovietų armija nešė pagrindinę laisvinimo naštą".**

AMERIKOS BALSAS ŠIANDIEN

Amerikos Balsas, kalp ir kitos dalys JAV Informacijos Agentūros programos, kuris įsteigtas teisingiau pavaizduoti Ameriką užjūrio kraštuose, jau perorganizuotas. Valdžios vėliausias raportas parodo įvestus pakeitimus pagal sumažintą biudžetą. Prieš dvejetą metų Amerikos Balsas transliavo daugiau negu 49 valandas kasdien, 46 kalbose ir turėjo 125 programas, šiandien vartoja tik apie 28 valandas kasdien 34 kalbose ir turi 75 atskiras programas.

Transliacijoms vartojamos albanų, armėnų, bulgarų, čekų ir slovakų, anglų, estų, prancūzų, gruzinų, vokiečių (į Vokietiją ir Austriją), vengrų, italų, latvių, lietuvių, lenkų, rumunų, rusų, serbo-kroatų, slovėnų, ispanų ir ukrainiečių kalbos. Į Tolimus Rytus vartojama kinų, japonų, korėjiečių — Amoy, Burmos, Siamo, Vietnamo ir Indokinijos kraštams. Amerikos Balso tinklas iš 80 siųstuvų perduoda žinias į visą pasaulį. Ir, be to, privačios radijo bendrovės, susitarusios su Amerikos Balsu, operuoja 30 trumpų bangų stočių su jėga nuo 25,000 ligi 200,000 watts JAV. Valdžios stotys ir valdžios kontroliuojamos stotys yra Ceilone, Luzono saloje, Filipinuose, Miunchene, Okinawoje ir Tanžyre. Milijonų wattų stiprumo siųstuvai Miunchene, Luzone ir Okinavos salose yra stipriausios transliavimo stotys pasaulyje. Amerikos Balsas dar vartoja JAV Coast Guard laivą — Courier. Iš čia programos siunčiamos per geležinę uždangą ir į Viduriniu Rytus.

Beveik 75% visų Amerikos Balso programų yra siunčiama į už geležinės uždangos kraštus ir į komunistų Kiniją. Sovietai visokiomis priemonėmis bando trukdyti Amerikos Balso programas, kurios susideda iš vėliausių žinių, žinių santraukų, politinių komentarų, diskusijų ir specialių įvykių. Kai Aukščiausias Teismas paskelbė savo istorinį sprendimą, kad rasinė segregacija viešose mokyklose nėra konstitucinė, Amerikos Balsas per 45 minutes paskelbė tą faktą visam pasauliui.

Amerikos Balso programos paruošiamos New Yorke, Washingtone ir Miunchene. Iš klausytojų laiškų (praeitais metais gauta 170,000) pasikalbėjimų su pabėgėliais, komunistų spaudos ir radijo pastangų diskredituoti programas, iš raportų JAV misijų užjūryje, spaudos korespondentų ir keleivių matyti, kad programas klauso milijonai žmonių.

Pačioje pradžioje JAV Informacijos Agentūra buvo dalis Valstybės Departamento, bet 1953 m. rugp. 1 d. Agentūra tapo atskira ir dabar yra nepriklausoma. Be Amerikos Balso, Agentūra operuoja 155 informacijos centrus 63 svetimuose kraštuose, turi spaudos ir kitų tarnybų. Savo veikimais daugelis privačių organizacijų JAV prisideda prie informacijos programos.

C. C.

ANTRAS NIDOS KNYGŲ KLUBO LEIDINYS

Nidos knygų klubas Londone (Anglijoje) išleido antrą savo leidinį Br. Daubaro knygą: "Duonos bejieškant". Pirmas leidinys, kaip šioje vietoje jau buvo rašyta, buvo J. Sužiedėlio pagal Chruščovo-Sokolnikovo romaną parašyta istorinė apysaka: "Žalgiris". Kaip matome, Nidos klubas stengiasi tęsėti savo žodį: reguliariai leisti knygas pigia kaina (doleris už knygą). Nors jos nepasirodo, kaip buvo užsimota, kas mėnuo, bet vis dėlto klubo narius naujos knygos lanko nors ir ilgesniais tarpais.

Br. Daubarą reikia laikyti produktingu rašytoju. Ne taip seniai knygų rinkoje pasirodė jo apysaka: "Neramu buvo Latsvės Alėjoje", šį pavasarį išėjo jo kita knyga "Mėlyna suknelė", o dabar štai Nidos klubo knygų eilėje turime jo naują veikalą: "Duonos bejieškant". Apie ką kalbama ką tik Nidos klubo išleistoje knygoje, geriausiai apibūdina pats autorius savo žodyje skaitytojui. Jis rašo: "Šiuose puslapiuose skaitytojas ras jaunos mergaitės išgyvenimą vokiečių tautos atžalos Renatos Lipertaitės, išėjusios jieškoti duonos, kai baisus badas siautėjo Rytprūsiuose, kuriuos užliejo Raudonoji Rytų pabaisa, nešdama kerštą, mirtį, badą ir paniekinimą nugalėtiesiems."

Renata išbuvo Lietuvoje šešeris metus. Ji išmoko lietuviškai ir jei ne ištrėmimas į Rusiją jos šeimininkų, kurie ją globojo, galbūt, būtų ir visai pasilikusi. Nejieškokime knygoje nei intrigos, nei kažin kokių išryškintų charakterių, nei pagaliau kompozicijos: tai nėra nei apysaka, nei romanas, tai yra suliteratūrintas reportažas apie vieną nepilnametę mergytę, kuri, bėgdama nuo bado šmėklos savo tėvynėje patenka į Lietuvą. Čia ji suranda gerų žmonių, kurie jai padeda, globoja ir padaro savo šeimos nariu.

Knyga parašyta lengvu, paprastu stiliumi, patraukli savo nesudėtinga intriga ir sukeliantį gražių minčių apie lietuvių tautos geraširdiškumą, humanizmą ir vaišingumą.

V. A.

TREMTINIO DIENORAŠTIS

PR. STIRBYS

... 14 d.

Atvažiavome į Drawehn kaimą, apie 8 km už Bublitzo. Vakar netikėtai išsiskyrėme su kitais grupės nariais, o šiandien sugriuvus vežimui ir su Jurgėlais. Likome vieni ir kaip atrodo turėsime vėl neblogą nakvynę.

... 15 d.

Ir, iš tiesų, neapsirikome, nakvojome kaip namie. Bet už tai dieną teko nuvažiuoti turbūt daugiausiai už visas dienas. Sustojome tiktai Polnow kaime, nors jau visiškai sutemus, seniūnas "nebesurado" nakvynei vietos teisindamasis, kad visur esą kariuomenės užimta... Pagaliau prisistatė dvi moterys ir pakvietė važiuoti kartu su jomis.

— Čia jūs nė nesitikėkite gauti nakvynę! — pareiškė jos išėjus iš "valdžios" raštinės. — Čia niekas negauna nakvynės, jau toks jis žmogus, mes žinome...

Nuvažiavome dar apie 5 km, kur besą pilna apkasų kašėju, jų pačių gausi šeima, bet tuoj atsirado ne tik kambarys, bet ir vakarienė, arkliams pašaro bei pastogė.

Papasakojus apie seniūną, kuris nakties metu išvarė iš kaimo nerasdamas nakvynei vietos, visi stebėjosi ir kartu piktinosi.

— Ilgai jis nebeviešpataus!.. Važiuos ir ponas seniūnas į frontą, važiuos!

... 16 d.

Trumpam sustojome pasišerti arklius. Užėjau į kaimo viešbutį. Ogi žiūriu, visi mūsų grupės žmonės. Atvažiavę jau vakar ir mokytojo pastangomis darą žygių šiame kaime apsigyventi. Seniūnas sutinkąs ir jau net būsimas patalpas apžiūrėję. Aišku, daug negalvoję apsistojome ir mes. Tuoj prisistačiau seniūnui.

— Tai ar daug jūsų giminaičių beatvažiuos? — išplėtė akis seniūnas.

Paaiškinus, kad mes paskutiniai ir žadėjo padėti. Reiškia, gerai! Pradedame turėti vilties, jog kartą gal pasiseks ir mums žmoniškiau pailsėti.

Vakare su Ignu dviračiais nuvažiavome į Šlavę Jurgėlų nurodytu adresu, galvodami, kad, jei bus vietos, pas juos apsigyvensime. Tuo tarpu Jurgėlos neradome namie. Išėjęs jieškoti darbo ir buto! Tai tau boba ir devintinės! Pastrodo, jog jiems paskirtajame bute jau kiti apgyvendinti, o arti laisvų vietų nebėra. Visur pilna evakuotųjų miestų "ausgebombt" šeimų ir anksčiau atvykusių repatrijantų. Teisinga patarlė: "Nepirk katės maše!"

... 17 d.

Užupiai su Ignu ir tėvais gavo vietą už kaimo dvaro miškely, eigulio bute. Mus patalpino to paties dvaro folvarke pas avigalį. Visur šlapia, purvo iki ausų. Seniūnas užvedė į antrą aukštą ir parodė aptriušusio namo palėpę, kur dvelkė pelėsiais ir drėgme.

— Čia jūsų butas! — sako jis, žiūrėdamas į mus. — Kai kurie baldai galės čia ir likti, o jegu jūsų pačių daiktai kambarin netilps, ar šiaip nepatogu bus laikyti, galėsite susidėti prieškambary. Čia vietos bus pakankamai... — ir parodė į viso namo palėpes.

Iš baldų, tai tik sena, sukrypusi lova, trijų kojų stalas, pora priešistorinių laikų kėdžių ir kampe didžiulė ant sienos pakabinta dėžė, kurios paskirtį seniūnas tuoj paaiškino.

— Šitie elektros saugikliai, turbūt, jums netrukdys, nes, kaip matote, yra paslėpti dėžėje. O mažytę visvien teks saugoti, kad kartais ji nepriklistų pirštelių. Blogiausia, tai nuolatinis užesys, bet manau, paprasite.

Jam nustojus kalbėti, ištiesų išgirdome duslų užesį, panašų į tolimo malūno šniokštimą. Nežiūrint to, džiaugėmės lyg maži vaikai, kad pagaliau gavome butą ir vėl galėsime įsikurti.

Nespėjus susitvarkyti su daiktais, seniūnas vėl prisistatė ir liepė tuoj važiuoti miestan į Arbeitsamtą ir pas gydytoją, tik, žinoma, ne sveikatos tikrinti, o... utėlių! Iki viską sutvarkėme visiškai sutemo ir jei ne to paties Arbeitsamto tarnautoja, vargu būtume svetimam mieste suradę kellą atgal. Tarnautojos paslaugumas pataisė bekrintantį ūpą. Gydytojas ne tiek kreipė dėmesį į mus pačius, kurie po varginančios kelionės tikrai galėjome būti nesveiki, bet atidžiai krapštėsi po mūsų rūbus, stengdamasis surasti kokį "šimtakojį". Neradęs, pats apsidžiaugė, palinkėdamas laimės naujame krašte. Grįžome vėlokai pavargę, bet visvien smagūs ir patenkinti. Jau turėjome kambarius, o tai buvo viskas!

Pomeraniečiai iš karto pasirodė nuoširdesni ir jautresni mūsų vargui, negu pasipūtę šykštuoliai, Rytprūsių būrai. Visą laiką, kol buvome kaimo karčiamoje, moterys nešė maistą, rūpinosi, ar ko netrūksta, o vaikai lydėjo kiekviename žingsnyje: vedžiojo pas seniūną, ūkinį vadovą, šėrė kieme stovinčius arklius ir su didžiausiu įdomumu stebėjosi vežimais, gyvuliais ir mumis pačiais. Jų paslaugumą šiuo atveju pateisina ir tai, kad mes šioje apylinkėje buvome bene pirmieji pabėgėliai.

(Nukelta į 6 psl.)

MUMS RAŠO:

SIŪLAU ŠAUKTI PASAULIO LIETUVIŲ SUVAŽIAVIMĄ

P. PURONAS
Jamesburg, N. Y.

Draugas neseniai įsidėjo A. J. straipsnį P. L. B-nės reikalu. Mintis ne nauja, bet geriausias ir, pasakyčiau, vienintelis tikras kelias steigti P. L. Bendruomenei.

Ne tik JAV, bet ir kituose kraštuose, P. L. B. kūrimas eina vėžio žingsniu ir nerodo perspektyvų tinkamai įleisti šaknis į lietuviškas širdis.

Ne tik kad kuriasi iš lėto, bet kur ir įsikuria, tai apylinkės visai negausios ir po vieno anttro susirinkimo, atrodo, gali likviduotis. Susirinkimai nebūna gausūs net didelėse kolonijose, kur į gegužines suvažiuoja tūkstančiai tautiečių.

Viso to priežastis aiški: senieji ateiviai turi savo organizacijas, jiems jos geros ir kitur nenori dėtis, ypač kai tos organizacijos atsiranda ne jų iniciatyva. Naujieji ateiviai nerodo reikiamo entuziazmo, nes jie gerai prisimena, kokiomis aplinkybėmis ir, svarbiausia, kokiu tikslu buvo sugalvota kurti P.L.B.

Kurti P.L.B. kilo mintis Vokietijoje, kai VLIKas surinktus Tautos Fondui pinigus jau buvo įpusėjęs leisti.

Solidarumo mokesčio įmašai pradėjo mažėti, nes žmonės iš stovyklų ėmė skirstytis po platųjį pasaulį. Tada VLIKas, norėdamas turėti nuolatinį pragyvenimo šaltinį, nutarė įkurti tokią organizaciją, kuri savo įmašais sudarytų neišsemiamą fondą. Kad tuo tikslu buvo sugalvota kurti P.L.B., aiškiai matyti ir iš laikinųjų P.L.B. įstatų mokesčio paskirstymo, kur numatyta visi pinigai atiduoti centrui, o apylinkės palieka mos tik kaip aukų rinkėjos. Išvada aiški: jūs duokite pinigų, o mes valdysime

Nors dabar L.O.K. sudaryti nauji laikinieji P.L.B. įstatai mokesčio paskirstymo atžvilgiu yra daug tinkamesni, bet vis tiek toli gražu jie nepriimtini. Įstatuose labai mažai kreipiama dėmesio į ekonominį lietuvių organizavimą, tuo labiau, kad šis klausimas turėtų pirmauti. Kai ekonominiai ryšiai mus saistys, mes tautiniai ir politiniai taip pat būsime vieningesni. Ir mūsų žodis daugiau svers.

Aukų rinkimas visiems įkyrėjo iki gyvo kaulo. Pagal dabartinius laikinuosius P.L.B. įstatus, atidaroma dar viena aukoms skylė, kuri aukotojų niekados nebus pripildyta. Svarbiausia, kad ir atskaitomybės aukotojai nesulauks, nes 40% visų surinktų pinigų eina Tautos Fondui. Tuos pinigus Vlikas leidžia kaip jam patinka ir niekam atskaitomybės neduoda. Jau kartą taip įvyko su surinktais pinigais Tautos Fondui Vokietijoje.

Kai gyvenom Vokietijoje, stovyklose, ir kovojome su alkiu ir parazitais, VLIKo buvo paskelbtas Tautos Fondui vajus. Tada buvo sakyta, kad surinkti pinigai bus leidžiami tik labai svarbiems tautos vadavimo reikalams.

Vajus pasisekė. Surinktos aukos prašoko visų optimistų apskaičiavimus. Bet kas atsitiko su tuo Tautos Fondu? VLIKas jį naudoja savo reikalams, niekam atskaitomybės neduodamas, o nuveiktų tautos vadavimo bare VLIKo darbų nematyti. Be peštynių tarp savęs ir amžinų rietenų su Diplomatijos Šefu, daugiau nieko negirdėti.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės idėja gera, reikia ją organizuoti. Bet ją kurti ir įstatus paruošti turi ne tie, kurie nori iš to turėti sau asmeninės naudos, bet viso pasaulio visų lietuviškų organizacijų, draugijų, parapijų, klubų ir susivienijimų atstovų suvažiavimas. Jame, žinoma, turėtų būti atstovaujami ir tie, kurie jokioms organizacijoms nepriklauso. Kai toks seimas nutars P.L.B. steigti ir priims įstatus, sudarysime vieną galingą P. L. Bendruomenės organizaciją ir jos veikimas bus užtikrintas.

Be to, tas seimas turėtų išrinkti vyriausią Lietuvos vadavimui vykdomąją Tarybą, kuri turėtų pasaulio lietuvių pasitikėjimą. Jai nusilenktų dabartiniai veiksniai ir veiksneliai.

Mes šiapus geležinės uždangos gyveną lietuviai, sudarome nemažą mūsų tautos dalį, turime visus tęstinumo ir nenutrūkstamus ryšius su savo tėvyne. Tokia taryba turėtų daug didesnę teisę kalbėti tautos vardu, negu dabartiniai buvusių politinių partijų likučiai, kurie niekados tautoje neturėjo stipresnio užnugario. Mat, Lietuvos gyventojų dauguma faktinai politinėms partijoms nepriklausė. Valdininkai, karininkai, valdinių įstaigų tarnautojai ir net darbininkai tų įmonių, kuriose valdžia turėjo savo kapitalą, turėjo orientuotis į tą partiją, kuri buvo valdžioje, nes, kitaip, galėjo netekti darbo. Taip buvo prie visų režimų. Politinėms partijoms galėjo priklausyti miestelėnai ir laisvų profesijų žmonės. Todėl partijos turėjo labai mažai narių.

Kai pasaulio lietuvių seimas išrinks vyriausią Lietuvai vaduoti tarybą, gal ji, tada galės sudaryti ir egzilinę vyriausybę. Tada gal būt ją pripažins ir vyriausybės, kurios mūsų kraštą laiko esant okupuotą, bet neišlaisvintą. Tada atkris ir ginčai dėl "Kybartų Akto" ir t.t.

Tokia vykdomoji Taryba galės rimtai imtis tautos vadavimo darbo, nes nebebus tiek "konkurentų".

Dabartinių veiksnių tautos vadavimo "darbai" Lietuvai tik žalą neša, o lietuviams gėdą (pav., Bonnos įvykiai).

Aš manau, pasaulio lietuvių seimui šaukti turėtų imtis iniciatyvos LOKas, nes tik tokiu būdu bus galima suorganizuoti P.L.B.

TREMTINIO DIENORAŠTIS

(Atkelta iš 5 psl.)

Šlavėje sutikome Užupio svainį, kuris su šeima čia jau kuris laikas gyvenąs. Iš jo patyrėme apie dingusius prie Karaliaučiaus Saliutę su Stasiu. Pasirodo, tą karvę jie palikę kažkur Prūsijos laukuose "ant Dievo valios", sėdę į traukinį ir nuvažiavę į Berlyną.

— Ot tau! — pagalvojau vienas. — Mes jų ieškojome, laukėme ir rūpinomės, o jie gal jau tada dūmė traukiniu link Berlyno, džiaugdamiesi mus "atsikratę"...

Jaunystė daro stebuklus, sako priežodis, bet atrodo, ar tie "stebuklai" nebus paveikę ir tariamą jų dingimą? Dar anuomet daug kam buvo kritę į akis Saliutės simpatijos Stasiui. Šiandien visa tai pasitvirtino ir atrodo, kad jauni žmonės audros stichijoje savo laimę suranda...

... 18 d.

Jau apsigyvenome kaip nuolatiniai gyventojai. Nors ir toliokai nuo miesto, visur purvas, šlapia, bet buvo pakenčiama žinant, kad neateis iš ryto šeimininkas, seniūnas ar žandaras ir nepasakys "Forwarts", "Los"... Neišvarys vėl į gatvę, į darganas ir lietų. Žinome, kad po vargingos dienos, po ilgų vaikštinėjimų per kaimų ir miestelių gyventojus bei pareigūnus, po nuolatinių kartojimų, kas esąs, ko noris, iš kur važiuojąs, nebeišgirsi šabloniško "keine Platz mehr". "besetzt". "voll"... Žinome, kad ramiai galėsime pailsėti, atleisti įtemptus nervus, ištiesti sutinusias, pūslėtas kojas, išvargusius kaulus.

Daug ko trūksta: nėra lentynų, rūbinių. Neturtingi dvaro kumečiai. Mūsų šeimininkai taip pat nedaug kuo gali mus sušelpti. Virtuvė žemai pas šeimininkę, todėl Kristinai teks laipioti stačiais, nepatogiais laiptais, derėtis dėl laisvos vietos, kombinuoti laiką bei trūkstamus indus. Bet jos tai nebaido, ji žino, kad ryt — poryt nebeteks vėl kraustytis į tą įkyrėjusį vežimą, kad sekantį vakarą vėl pradėjus nuo pradžios...

Mažoji Silvija nuostabiai ištvėrė kelionę. Ne tik kad nebuvo sirgusi, bet kaip čigonaitė paprato prie nuolatinio trankymosi, o dabar, niekur toliau nebevažiuojant, ima nerimauti.

... 22 d. Trečiadienis.

Gavome maisto korteles, užpildėme tam tikrus pareiškimus ir tapome nuolatiniais Pomeranijos gyventojais. Šiek tiek apsitvarkėme, ir tas pats kambarys atrodo jaukiau. Tik dabar pradedame justi ko mums trūksta. Pamatome, kad vertingesnius ir reikalingesnius daiktus esame palikę ten... nebepasiekiamai, o mažiau reikalingus atsivežę. Tačiau gerai, kad nors tiek turime!

Ignas su Užupiais eigulio butą rado žymiai nykesnį, nėra jokių baldų, o seniūnas žadėjo parūpinti tik lentų. Sako, kas bus reikalinga, pasidirbsite... Dabar visi guli ant grindų, o stalą atstoja įvairios dėžės ir lagaminai. Bet nenusimena:

— Matysite, mes dar geriau gyvensime.

Mikas vakar išvažiavo Austrijon. Buvo vienas kaip pirštas, neturėjo nei draugų, nei giminių. Bolševikams užėmus Šiaulius, jaunuolis apleido savo darbovietę ir persikėlė Žemaitijon, apsigyveno pas Užupius, o šiems bėgant Vokietijon išvažiavo kartu su jais. Dabar patyręs Austrijoje gyvenant tetą, pas ją ir išsiruošė. Gavo darbo įstaigos pažymėjimą, ir sėdęs į traukinį, nudundėjo pietų kryptimi.

Parduoda dešras gel. stotyje.

Kartu su karoliais, turi spindėti ir jūsų dantys...

KĄ SAKO KAZYS ŠKIRPA

(Atkelta iš 4 psl.)

jinti pasiuntinybės veikimą, kada man iš vokiečių vyriausybės bus leista,

3. Kad Lietuva nebuvo karo padėty su Vokietija ir kad mano kredencialai lieka galioje, kaip ir kitų Lietuvos pasiuntinių užsienyje,

4. Kad ir toliau jaučiuos įpareigotas rūpintis Lietuvos reikalais Vokietijoje ir gerų santykių palaikymu tarp abejų tautų ir valstybių, ir

5. Kad esu kiekvienu metu pasiryžęs pereimti tolesnį man Lietuvos vyriausybės pavestų diplomatinių funkcijų vykdymą Vokietijoje, jei tik vokiečių federalinė vyriausybė tam pritartų.

Gyvendamas toli nuo Vokietijos, pranešiau, jog konkretesniems pasikalbėjimams ir eventualiam susitarimui pasiuntinybės reikalu su vokiečių vyriausybe yra kompetentingas S. Lozoraitis, kaip legalus likusios užsienyje Lietuvos diplomatijos šefas, paskirtas šioms pareigoms 1940 m. trumpai prieš sovietų agresiją ir krašto okupavimą.

Patvirtindama šios mano notos gavimą, vokiečių užsienio reikalų ministerija, savo 1953 m. liepos 13 d. raštu, prisiųstu man per savo diplomatinę misiją Washingtone, man pranešė, kad kol kas dar negali patenkinti mūsų pageidavimų pasiuntinybės klausimu, bet ji neturi prieš, jei lietuviškos organizacijos Vokietijoje palaikytų ryšius su federaline vyriausybe Lietuvos piliečių kultūriniais, charitatyviniais ir teisinės darbo globos reikalais, ir kad ir užsienio reikalų ministerija ir kitos vokiečių įstaigos mielai priims suminėtų organizacijų atstovus ir palankiai svarstys jų pageidavimus. Įteiktos notos nuorašą pasiunčiau Vlikui ir painformavau apie gautą atsakymą.

Kadangi, kaip matyti iš jos rašto, vokiečių vyriausybė turi galvoje Lietuvos piliečius Vokietijoje, tai kad neklitų nesusipratimų sąryšy su aukščiau paminėtu palankumu, tų pačių 1953 m. rugpjūčio 25 d. laišku sugestijonavau S. Lozoraičiui siekti minėtų reikalų atstovavimą centralizuoti vieno asmens rankose, legitimuoto diplomatijos šefo arba mano raštu Bonnai. Konkrečiai, pasiūliau dr. A. Geručio kandidatūrą, manydamas, kad ji bus priimtina minėtoms organizacijoms ir pačiai vokiečių užsienio reikalų ministerijai, nes dr. Gerutį pažįstu, kaip gerą diplomatinį pareigūną, prityrusį visuomeniniame darbe lietuvį patrijotą ir aukšto moralinio integralumo asmenybę.

Kai dėl kun. Krupavičiaus 1953 m. rugpjūčio mėn. užsipuolimų Eltoje prieš S. Lozoraitį ir tų pačių metų rugsėjo 1 d. pastatyto ultimatumo, bet koks tarimasis su Vliko vadovybe dėl kandidatų Bonnoje tapo S. Lozoraičiui nebeįmanomas, spalio 14 d., gelbėdamas padėtį, patariau Vykdomosios Tarybos pirm. K. Žalkauskui per L. V. L. Sąjungos atstovą Vlike, kad mėgintų sutarti su vokiečių užsienio reikalų ministerija dr. Geručio legitimavimą mano parašu, kaip paskutinio Lietuvos pasiuntinio ir įgalioto ministerio Vokietijoje. Deja, Vykdomoji Taryba ir šia mano sugestija nepanoro pasinaudoti, toliau vykdydama spaudimą į S. Lozoraitį.

Nesiskaitydamas su mano įspėjimais nežaloti teisinio Lietuvos pasiuntinybės pobūdžio ir nebojimas mano čia suminėtų praktiškų pasiūlymų, vaizdžiai rodo, kad Vliko vadovybei, priešingai Vliko ir Vykd. Tarybos pirmininkų viešiems pareiškimams, rūpėjo ne objektyvus susitarimas su diplomatijos šefu, bet visai kitokie tikslai.

Dėlto laikau, kad S. Lozoraitis pasielgė visai teisingai, negaišdamas laiko ir susitardamas su vokiečių užsienio reikalų ministerija dėl A. Geručio kandidatūros. Jis pavedė jam atstovauti lietuviškus reikalus Bonnoje, kol ten dar negalima atkurti Lietuvos pasiuntinybės. Iš savo pusės galiu tik palinkėti dr. A. Geručiui sėkmės jo darbuose Lietuvos labui, pirmoje eilėje siekiant atkurti Lietuvos pasiuntinybę, kai Bonna laikys tai įmanoma.

Kalbamos pasiuntinybės atkūrimas būtų lengvesnis, jei nekliudytume patys sau, kaip tą padarė dr. Karvelis savo neapgalvotais žygiais Bonnoje ir blefiniais pareiškimais per Eltą apie neva Lietuvos diplomatinio atstovavimo atkūrimą prie vokiečių federalinės vyriausybės, tuo priversdamas ją viešai paneigti tą netiesą.

Su tikra pagarba,

Kazys Škirpa

1954 m. rugpjūčio 17 d.

LIETUVIŲ SKAUTŲ VEIKIMAS

Akademinio Skautų Sąjūdžio Vydūno vardo Šalpos Fondo reikalų vedėjas fil. vet./gyd. K. Kasperavičius perdavė savo pareigas fil. inž. K. Bertuliui, kurio adresas yra 1572 So. Albany Ave., Chicago 25, Ill. Šis fondas savo dviejų metų veikloje paskyrė 9 stipendijas: 5 Vokietijoje studijuojantiems ir 4 — JAV-se.

Worcesterio Neringos skaučių dr-vė stovyklavo liepos pabaigoj Nekalto Prasidėjimo Seserų sodyboje — Putnam, Conn. Be neringiečių, stovyklavo ir tuzinas bostoniškių skaučių.

Rugpjūčio 15 d. Detroito Gabijos ir Baltijos tuntai suruošė skautiškojo jaunimo išvyką gamton.

Atlanto pakraščio skautų stovykloj, be visos eilės jaunesniųjų skautų vadovų, bus taip pat ir "senų vilkų", iš kurių pažymėtini: vyr. sktn. prof. V. Čepas, sktn. prof. S. Yla, sktn. prof. Ig. Končius, psktn. K. Nenortas ir kt.

A. Banevičius, žinomas Bostono studentų veikėjas, vienas iš veikliausių vyrų Lietuvių Skautų Sąjungoje, vadovaus Atlanto pakraščio skautų stovyklai, kuri įvyksta rugp. 28 — rugs. 6 dd. Monnumet, Mass. Stovyklauti visam laikui iki šiol jau užsiregistravo netoli 200 berniukų ir mergaičių. Visais stovyklos reikalais kreiptis į A. Banevičių, 257 E St., So. Boston 27, Mass. Registracijos reikalus tvarko C. Kiliulis, 10 Michigan Ave., Dorchester, Mass.

JAV Atlanto pakraščio skautai vyčiai sėkmingai telkia lėšas knygai "Skautybė berniukams" išleisti. Šio rajono vajuje dalyvauja Bostono, Hartfordo, New Yorko, Waterburio ir Worcesterio skautų vyčių vienetai. Pirmauja Geležinio Vilko sk. vyčių būrelis, surinkęs 200 dol. Iš viso tame rajone surinkta 451 dol.

Plaukia susipratusių lietuvių aukos ir kitose JAV vietovėse. Štai iš Detroito pranešama, kad dosni lietuviškųjų darbų rėmėja dr. E. Gurskytė-Paužienė paaukojo 50 dol. "Skautybė berniukams" išleisti.

Tel. VIrginia 9-3112

PARK FLORIST

Matthew Mažeika

Gėlės pristatomos į bet kurią pasaulio vietą.

8015 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.

(Skersai nuo Haven teatro)

NORITE GEROS — MENIŠKOS

FOTOGRAFIJOS:

PORTRETO,
ŠEIMOS,
VAIKŲ,
įvairių progų nuotraukų?

Jums geromis sąlygomis padarys

VYT. MAŽELIS,

baigęs New York Institute of Photography,

422 MENAHAN STREET, BROOKLYN, N. Y.

skambinti tel. HY 7-4677

VISAME NEW YORKE NERASITE GRAŽESNIŲ IR PATOGESNIŲ SALIŲ, KAIP

GRAND PARADISE

Ką nerengtumėte — koncertą, vestuves, šokius, ar prakalbas — Grand Paradise gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių.

Reikalų Vedėjas

I. WEINSTEIN

320 GRAND ST. BROOKLYN 11, N.Y.

EVergreen 7-1123

Prilaikykime Pinigus Savųjų Tarpe!

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE

X. STRUMSKIS, savininkas

322 Union Avenue,

BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. EVergreen 7-2089

Vienintelė lietuvių degtinės ir vyno krautuvė, gyvuojanti jau 17 metų.

HERBERT & BLOOMFIELD, Inc.

AUTOMOBILIAI — NAUJI

SUNKVEŽIMIAI (TROKAI) vartoti

FINANSUOJA BANKAS

Autorizuotas

TAISYMAS DALYS

Lietuvis JUOZAS E. ARBAČIAUSKAS,—Sav.

CHARLES H. BLOOMFIELD,—Sav.

110 Hempstead Turnpike, Franklin Square, L. I., N. Y.

Tel. HE 2-3800

NEW YORKO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. F. M. BINTAKYS
16 Linden St.
Brooklyn, N. Y.
GLenmore 5-3012
VALANDOS:
Kasdien nuo 11 iki 1 ir nuo 6 iki 9.
Šeštadieniais nuo 11 iki 2.
Sekmadien. pagal susitarimą

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4th Street
Brooklyn, N. Y.
VALANDOS:
9 — 12 ryte
1 — 8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

DR. JANINA SNIEŠKA
(DANTŲ GYDYTOJA)
408 Jay Str. Room 306,
kamp. Fulton Str. (Brooklyne)
Ofiso tel. ULster 8-3789
Namų tel. TAylor 7-8231
VALANDOS:
1 — 7 val.
susitarus
Ketvirtadieniais visą dieną ir šeštadieniais po pietų uždaryta.

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. Ofiso STagg 2-0706
Namų — Jamaica 6-3834

JOSEPH SAMOSTIE, M. D.
Buvęs Berlyno universiteto klinikų prof. asistentas
Vyrų ir moterų aštrios ir chroniškos ligos.
RENTGENAS - ELEKTROTERPIA
Nuo 10 val. ryto iki 6 v. p.p. Čia pat moterų ligų gydytojas
Priėmimo val. antr., treč. ir penkt. nuo 10 v. r. iki 6:30 v. v.
220 EAST 12th ST., NEW YORK 3, N. Y.
(Tarp 2nd ir 3rd Ave.) Tel. AL 4-4437

JOHN DERUHA, M. D.
Odos niežėjimas ir išbėrimai. Tulžies ligos. Galvos skaudėjimas, nemigas, jausmų komplikacijos, jautrumas, širdies ir skilvio ligos.
Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9.
128 E. 86th ST., NEW YORK CITY
Virš Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva privažiuoti iš visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

DULKIŲ SIURBLYS
namų švarai palaikyti būtinas.
Žinomus "ELECTROLUX" surblius (vacuum cleaner) ir vaškavimo mašinėles jums namuose parodys fabriko atstovas
Julius T. Jacyna.
Rašykite: 328 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.
Tel. MU 4-3171, namų EV 7-0463.
Kainos nuo 25 dol.
Taip pat parduoda "FLAVORSEAL" firmos Stainless Steel puodus virti be vandens.

M. and Z AUTO COLLISSION WORKS
I. MALDUTIS ir Z. ZAILIAUSKAS
Lietuvių specialistų auto taisymo dirbtuvė
937 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.)
Tel. EV 8 9794
Namų telefonai: HY 7-3247 ir GL 6-8659

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius
ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

SHALINS FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. SHALINS, Jr. J. B. SHALINS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

MARCY FUNERAL HOME, Inc.
AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVENUE BROOKLYN, N. Y.
(KOPLYČIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR)
EVergreen 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME
635 NORTH WOOD AVENUE, LINDEN, NEW JERSEY
Telephone LInden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
410 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN 11, N. Y.

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEwton 9-4464

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

ST. BREDIS, JR.
37 Sheridan Avenue,
Brooklyn 8, N. Y.
AP 7-7083

KĘSTUTIS W. MICHELSON
111-15 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL 18, N. Y.
VIrginia 7-4111

CLEMENT A. VOKET
(Vokietaitis)
41-40 74th Street,
JACKSON HEIGHTS 73, N
NEwton 9-6620

ALFRED J. WENTZ
225 S. 4th Street,
BROOKLYN, N. Y.
EVergreen 7-8067

GERIAUSIS
INSURANCE
IR
REAL ESTATE
Patarnavimas pas
ORMAN & MICHELSON
111-15 JAMAICA AVE.
Richmond Hill 18, N. Y.
Telefonai:
Virginia 9-0842 ir
Virginia 7-4111

POLAKAS GARANTUOJA, kad galima mokėti brangiau, bet negalima suruošti geresnių laidotuvių

$250 ąžuolinis karstas
Laidotuvių kaina nėra problema, nes mes turime didelį pasirinkimą karstų.
Audeklų dengtas nuo -95
Ąžuolinis nuo $250
Mahagoni med. nuo $495
Metaliniai nuo $385
Nemokamai koplyčia
Antanas Polakas
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
151 METROPOLITAN AVE.,
Brooklyn, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-8479

RUBBER STAMPS
ENGRAVING METAL & PLASTICS
CONCORD STAMP
RUBBER & METAL STAMPS
79 Warren St. New York, N.
Tel. BEekman 3-6828

KARYS, kuris prieš 35 metus buvo pradėtas leisti Kaune Lietuvos kariams, dabar vėl pasirodo Jungtinėse Amerikos Valstybėse.
Tai pasaulio lietuvių buv. karių patriotinis žurnalas.
Metams 5 dol. Rašykite:
KARYS
680 Bushwick Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.

A. Andriuškevičius
Laikrodininkas ir Juvelyras
Didelis brangenybių pasirinkimas.
485 Grand St.,
Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-2318

LITHUANIAN AMERICAN AUTO SCHOOL
Užsirašykite į auto mechanikų ir šoferių mokyklą
GR. 7-8951

Padėsime jums egzaminuose išrūpinti vairuotojų leidimą. Mūsų mokiniai išmokę gauna diplomus. Padedame gauti darbą. Pamokos dienomis, vakarais ir sekmadieniais. Instruktoriai patyrę savo srities žinovai. Mokykla veikia nuo 1916 m.
L. TIKNEVIČIUS, Direktorius
Metropolitan Auto School
155 2nd AVENUE
Tarp 9-10 gatvių, New York City

MUMS rašo

Gerbiamieji:

Kadangi mano prenumerata yra jau senokai pasibaigus, tad nenorėdamas likti skolingas, siunčiu ją.

Reikia pasakyti, kad laikraštis yra geras, gerai ir įdomiai redaguojamas, bet su Jūsų užimta politine linija mūsų vadovaujamų veiksnių atžvilgiu, būdamas nepartinis žmogelis, nesutinku.

Mano manymu, blogai daro ir tie, kurie niekina p. Lozoraitį, o dar blogiau daro tie, kurie į padanges kelia p. Lozoraitį, niekindami VLIKą, ALTą ir kitus. Tiems, kuriems rūpi daugiau Lietuvos reikalai nei partinis kromelis, turėtų spausti ir vienus ir kitus, kad jie susitartų ir dirbtų Lietuvos vadavimo darbą vieningai, o nesipjautų tarp savęs, kaip kad dabar yra.

Reiškiu pagarbą,

P. Pranskietis

Chicago, Ill.

ĮSNUOMOJAMI du butai po keturis kambarius, karštas vanduo, maudynė ir kiti patogumai. Kreiptis tarp 4 ir 6 valandos vakarais, šeštadienį ir sekmadienį — visą dieną. Apt. 12, 75 Johnson Ave., Brooklyne.

ĮSNUOMOJAMAS keturių kambarių butas be apšildymo. 35 dol. mėnesiui. Kreiptis: V. Žukas, 752 MacDonough St., Brooklyne. Važiuojant Broadway linija (BMT), išlipti Halsey stoty.

ĮSNUOMOJAMAS didelis šviesus kambarys su baldais, gražioje rezidencinėje miesto dalyje, tik vienas blokas nuo El. stoties. Kreiptis: VIrginia 3-8036.

Misiūnų Degtinės Krautuvė
RAY'S LIQUOR STORE
JUOZAS IR IZABELĖ MISIŪNAI
Savininkai
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.
Įvairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
103-55 Lefferts Blvd., Richmond Hill, N. Y
VIrginia 3-3544

Maspetho
Lietuvių Piliečių Klubas
Adv. S. Bredes, pirm., J. Januškaitis, vicepirm., P. Šlapikas,ižd., P. Mikalauskas, sekr., A. Garnis, fin. sekr.
BARAS NARIAMS IR SVEČIAMS
Salė pramogoms
Reikalingi nauji bolininkai.
Varžytinės vyksta pirmadieniais, trečiadieniais ir ketvirtadieniais.
LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS
P. LISAUSKAS, Vedėjas
69-61 Grand Ave., Maspeth, N. Y.
HA 9-9866

MĖSOS URMO PARDAVIMAS
ALBRECHT & KOELBER
197 NORTH 6th ST. BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 8-6322

TURIZMO IR APDRAUDOS BIURAS
Kelionės laivais ir lėktuvais, Įvairiausios apdraudos, Nuosavybių pirkimo ir pardavimo, Biznio knygų vedimo, Taksų (income tax) paruošimas, Pinigų persiuntimo ir skolinimo, Imigracijos ir pilietybės, Notarinių dokumentų tvirtinimo. Vertimų ir įvairiausiais kitais reikalais.
KNYGYNAS—LAIKRASČIAI IR KNYGOS
Visais reikalais jums greitai ir maloniai patarnaus broliai
ALBINAS ir KAZYS TREČIOKAI
315 WALNUT ST. (kamp. Adam St.) NEWARK 5, N. J.
Telefonas MArket 2-4867

JOE & RUDY'S BAR and GRILL
NAMŲ GAMYBOS MAISTAS
MŪSŲ SPECIALYBĖ
150 N. 4th St., Brooklyn 11, N. Y. (Bedford Ave. kampas)
EVergreen 4-8325

Jis turi savo būdą kovai su vasaros kaitra...

PRASIDĖJO TARPPLANETINIS KARAS

Maskvoj ir Innsbrucke suvažiavę mokslininkai ginčijosi apie planetų užkariavimą. – Išemigravus kovingam elementui, žemėje gal įsivyešpataus taika. – "Skraidančios lėkštės" ne iš saulės sistemos planetų...

Štai jau antras mėnuo, kai tarp Amerikos ir Sovietų Rusijos, atrodo, bus prasidėjusi kova dėl planetų užkariavimo.

Liepos mėnesio pradžioj Maskvoj buvo sušauktas didelis astronautikos kongresas, kuriame buvo priimti svarbūs nutarimai. Pirmiausia, sovietų mokslininkai nusistatė datą, būtent vėliausiai 1965 metais paleisti aplink žemę dirbtinį mėnulį. Šita raketa skris 500 kilometrų aukštumoje ir bus studijų centru tarpplanetiniams tyrinėjimams.

Kai kurie sovietų mokslininkai pareiškė, kad nuskirtas laikas yra per toli ir prie dabartinės pažangos, panaudojant atominę energiją, tą žemės satelitą būsią galima paleisti daug anksčiau. Kaip ten bebūtų, kongresas priėmė sekančią rezoliuciją:

Dešimčiai metų praslinkus po paleidimo pirmojo žemės satelito, tarpplanetiniai lėktuvai pirmą kartą skris aplink žemę kelių šimtų kilometrų aukštyje. Gi dar po penkerių metų būsianti paleista pirmoji raketa į mėnulį, kuri tačiau šį kartą jame nenusileisianti, o tik apskrisianti ir grįšianti į žemę. Po dešimties metų nuo šio bandymo galės būti atidarytos reguliaraus susisiekimo linijos tarp mėnulio ir žemės.

Prasidės nauja era.

Mėnesiui nepraslinkus, rugpjūčio 2 d. Innsbrucke buvo sušauktas vakariečių astronautų mokslininkų kongresas, kuriame, tiesa, nebuvo priimta taip preciziškai, kaip Maskvoje, datos realizavimams įvykdyti, bet visi pripažino, kad jei bus gauti 2 bilijonai dolerių, tai galės būti pradėtas statyti pirmasis žemės satelitas, o vėliau ir tarpplanetinės raketos.

Mokslininkai tai laiko revoliucija, nes veržiantis užkariauti planetas, žemės gyventojai pradės naują erą, panašią į tą, kuri prasidėjo atradus Ameriką.

Pirmiausia teks užkariauti mėnulį. Paskui Marsą, Venerą, Jupiterį ir Saturną.

Ši kolonizacija leis kovingam elementui pabėgti iš žemės ir sukurti geresnę civilizaciją. Sakysim, jei vokiečiai, italai ir japonai būtų galėję paskutiniame šimtmety emigruoti iš žemės, gal nebūtų šių dviejų pasaulinių karų.

Bet, iškėlus klausimą apie planetų užkariavimą, tarptautinės teisės žinovai jau pradeda svarstyti, kam teisėtai priklauso tos planetos. Kaip žinome, ispanai ir portugalai buvo pasidalinę naujuoju pasauliu Kristofui Kolumbui jį atradus. Bet praktiškai, naujos žemės priklauso tam, kas pirmasis iškeldavo joje savo krašto vėliavą.

Tad, remiantis tuo nerašytu įstatymu, ir dabar galės prasidėti lenktynės, kas pirmasis pasieks planetas.

Ar ten yra gyvybė?

Ar planetos yra apgyventos? Dar prieš keletą metų mokslininkai tvirtino, kad mėnuly ir kitose planetose nėra jokios gyvybės. Šiandien jie savo nuomonę, atrodo, bus pakeitę. Innsbrucke buvo daug kalbėta apie "mažą atmosferą", kuri supa mėnulį, apie augalus Marse ir gyvūnus Veneroje... Tikrumoje mūsų mokslininkai mažai turi priemonių ištirti gyvybės buvimą kitose planetose. Jei kitų planetų gyventojai turėtų tokius įrankius, kaip mes, irgi sakytų, kad žemėje nėra jokios gyvybės.

Moderniška technika ir plastinė medžiaga šiandien jau leidžia gyventi net dideliame spaudime. Ideja, kad žmonės kitose planetose galės gyventi permatomuose balionuose, atrodo ketsta. Bet, ar tas didelis svajotojas Pascalis, kuris vaizdavosi, kaip žmonės važinės automobiliais, nebuvo keistas?

"Skrajojančios lėkštės" iš kitos sistemos...

Abiejuose kongresuose buvo daug diskutuota ir apie "skrajojančias lėkštes". Kai kurie nenorėjo tai pripažinti faktu.

Priešingai, žymus vokiečių ekspertas Hermann Oberth, kuris Peenemunde dirbo prie garsiųjų "V-2", tvirtai įsitikinęs, kad skrajojančios lėkštės yra moderniškų vikingų lėktuvai, atskrendą iš kitos, ne saulės, sistemos planetų.

"Aš esu įsitikinęs, kad tai, ką mes vadiname skrajojančio mlėkštėm, tikrai egzistuoja. Jei mūsų mokslininkai nepajėgė dar jų pagaminti, tai galime būti tikri, kad kitos planetos, už saulės sistemos, turi tokią civilizaciją, jog sugeba jas gaminti".

Vokiečių psichologas C. G. Jung pripažįsta, kad kitose planetose, jei rastume daug protingesnes būtybes, vien nuo susitikimo su jomis pajustume pažeminimo kompleksą.

Katalikų Bažnyčia irgi yra pasisakiusi Tėvo Francis J. O. Connell lūpomis, kad "kitų planetų gyventojai taip pat gali turėti nemirtingą sielą ir net morališkai gali būti aukščiau už mus išsivystę, jei jie nebuvo papildę pradinės nuodėmės".

Kaip matome, tuose dviejuose kongresuose iškeltos problemos toli siekia. Jei mums teks susitikti su protingomis kitų planetų būtybėmis, mūsų psichologija turės griežtai pasikeisti.

Kaip pasiekti planetas?

Mokslininkai jau dabar nesitenkina vien saulės sistemos planetomis. Jie ruošiasi savo projektus išplėsti. Aišku, nuotoliai yra fantastiški, bet norint juos nugalėti, reikia padaryti perversmą medicinos moksle.

Mokslininkai siūlo žmogų užmigdyti, jį užšaldant keliems šimtams metų ir kad jis pabustų raketoje automatiškai prieš pat atvykimą į planetą. Tai nėra neįmanoma. Bandymai su augalais ir kai kuriais gyvūnais buvo padaryti ir davė gerų rezultatų.

Kitas būdas, tai pastatyti tokią raketą, kurioj galėtų apsigyventi kelios šeimos, ir jų vaikų vaikai galėtų pasiekti planetą.

Kaip ten bebūtų, po šių dviejų kongresų, iš svajonių pereinama į realybę, ir gal būt vieną dieną žmonės pasiekš Paukščių Taką.

VYKSTĄ Į SKAUTŲ STOVYKLĄ

Pilnoj stovyklinėj aprangoj skautai renkasi šį šeštadienį, rugp. 28 d. Elizabethe — 6 val. ryte prie Šv. Petro ir Povilo bažnyčios, Brooklyne — 6,30 val. prie Apreiškimo par. bažnyčios.

Brooklyno — Elizabetho jungtinį vykstančiųjų vienetą sudaro 60 skautų. Darbo dienos savaitgaliui atvyks dar 20. Iki šiol stovyklauti visam laikui yra užsiregistravę apie pustrečio šimto skautų ir skaučių.

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

Romualdas Košuba, Great Necke gyvenančių Vienybės skaitytojų Juozo ir Onos Košubų sūnus, šią vasarą baigė studijas Illinois Universitete, gaudamas mechaniko diplomą ir tuojau pat pradėjo dirbti vienoje Chicagos dirbtuvėje.

J. Simanavičius, lietuvių radijo programų vedėjas Toronke ir ta proga, lydimas savo to, Kanadoje, lankėsi New Yorbrolio (JAV armijos kario) ir brooklyniečio F. Rajecko, buvo užsukęs į Vienybės įstaigą.

J. Grabauskas (Grabau), "Kelionės į Pasisekimą" autorius, baigęs institutą New Yorke ir išlaikęs valstybinius kvotimus, atidarė nekilnojamo turto pirkimo - pardavimo įstaigą, 168 Grand St., Brooklyne.

J. Valakas praneša, kad šią savaitę pasirodys naujas Kario numeris. Turinyje: kpt. P. Jurgėlos, gen. Reklaičio, dr. V. Kanaukos, gen. Glovackio-Grigaliūno ir kitų straipsniai.

Inž. J. Bulota su žmona buvo atvykęs iš Indiana valstybės aplankyti Juknių, Katinų ir kitų savo draugų Brooklyne.

J. Steponavičius paskirtas Brooklyno Lietuvių Sporto Klubo ūkio reikalų vedėju.

J. Ginkus su žmona, po dviejų savaičių atostogų Menderių ūkyje, grįžo namo. Abu saulė įdegę ir pailsėję.

Alg. Gezys, S. J., praeitą savaitgalį aplankęs Brooklyne gyvenančius tėvus ir artimuosius, išvyko tęsti filosofijos studijų į West Baden, Ind.

Namai pardavimui

NAMŲ SAVININKAMS: Turime šimtus nuomininkų, kuriems greitai reikia buto Brocklyne arba Queens County. Mes galime jūsų butą išnuomoti tokiam nuomininkui, kuris jums patinka. Butas gali būti su arba be centralinio šildymo. Patys nuomininkai išdekoruos visą butą. Už visą šį patarnavimą savininkui nieko nereikia mokėti. Jeigu turite arba netrukus turėsite tuščią butą, tuojau skambinkite mums telefonu: **VIrginia 9-842.**

APDRAUDA - INSURANCE

Mūsų apdraudos ekspertai tinkamai sutvarko ir parūpina visokią apdraudą namams, bizniams, automobiliams, baldams ir Life insurance. Bet kurios apdraudos reikalu, prašome kreiptis mūsų įstaigon.

ORMAN & MICHELSON
111-15 Jamaica Avenue
Richmond Hill, N. Y.
VIrginia 9-0842
arba VIrginia 7-411

Valandos: Kasdien iki 8 val.

LIETUVIŠKI SŪRIAI

Lietuviški Jono Andriulio gamybos sūriai iš Michigan valstybės atgabenami lėktuvais.

Štai kodėl lietuviški sūriai, kuriuos Petras Lisauskas pristato visoms parduotuvėms rytinėse valstybėse, yra tokie švieži.

Norite įsitikinti? Norite paragauti? — Kreipkitės į Petrą Lisauską. Gausite vieną sūrį nemokamai...

Neveltui gydytojai sako, kad maitinimasis pieniškais produktais, ypač sūriu, stiprina žmogaus sveikatą ir ilgina jo amžių.

Jono Andriulio gamybos sūriai turi visas teigiamas kokybes. Tuojau užsisakykite!

PETRAS LISAUSKAS,
Lietuviškų Sūrių Agentūra
Rytinėse Valstybėse
65-43 Grand Ave.,
Maspeth, N. Y.
TW 4-8087

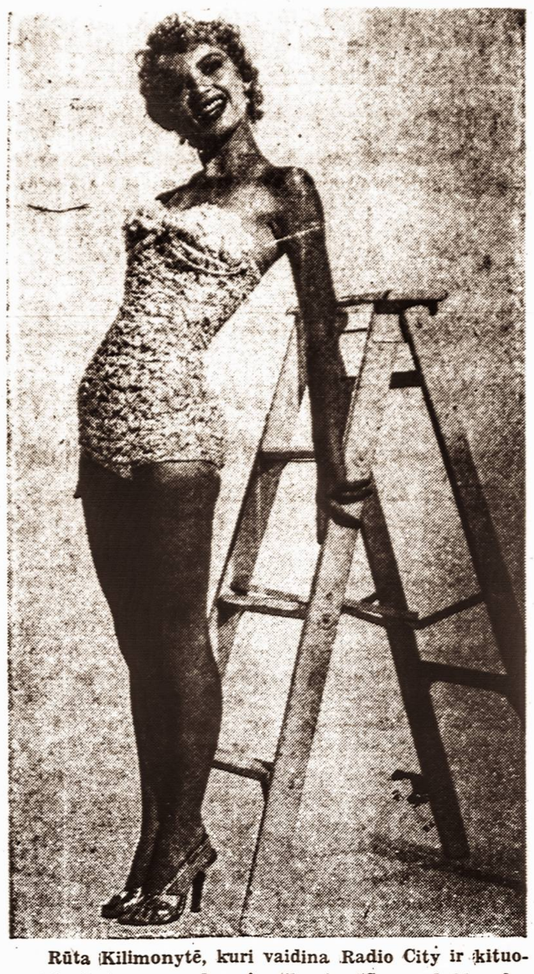

Rūta Kilimonytė, kuri vaidina Radio City ir kituose kinoteatruose rodomoje filmoje "Seven brides for seven brothers", yra tekanti Hollywoodo žvaigždė. Vienybietis Vincas Graska, kuris mums atsiuntė iš Los Angeles, Cal., šį paveikslą, rašo, kad šiuo metu Rūta gastroliuojanti Kanadoje.

ĮSPŪDŽIAI IŠ VIENYBIEČIŲ IŠVYKOS

Rugpjūčio 14 d. vienybiečiai turėjo išvyką Pr. Lapienės vasarvietėje, esančioje labai gražioje vietoje, įsispraudusioje tarp kalvelių. Aplink aukštos, lieknos pušys, primenančios Lietuvos miškus.

Pats pastatas nėra didelis, bet įėjęs į vidų, jautiesi kaip minetūrinėje Lietuvoje. Čia stiklinė spintelė su lietuviškais kryžiais, lietuviškomis lėlėmis, įvairiais drožinėliais bei raižiniais. Ant sienų lietuvių dailininkų paveikslai su A. Galdiku priešakyje, vasarvietę lankiusių bei joje vasarojusių svečių nuotraukos — pavieniai ir grupėmis. Ir vis lietuviai, vis matyti veidai. Kiti nauji, nematyti.

Ir taip besižvalgydamas, gauni įspūdį, kaip daug svečių pereita per tuos kambarius. Nustembi ir smagu darosi, kai pamatai nuotraukoje veidą, paskutinį kartą matytą prieš 12 metų Lietuvoje... Pasirodo, čia ir jo būta ir jo čia tais pačiais laiptais žingsniuota.

Be to, visa aplinka jau tiek lietuviška, kad užmiršti Amerikoje esąs. Ir kalba girdisi tik lietuvių. Kurie kalba angliškai, tai patylėliai, rodos, lyg nenorėdami sudrumsti tą tikrai lietuvišką nuotaiką. O kaip mums lietuviams reikėtų, kad tokių vasarviečių būtų daugiau. Vasarotojų visiems užtektų. Juk daug maloniau keletą poilsio dienų praleisti savųjų tarpe.

Pati išvyka gal nebuvo tokia gausi, kaip Vienybės koncertuose, kur įpratę matyti tūkstantinę minią. Bet vakare, kai visi susirinko iš paplūdimio, nelabai daug daugiau ir begalėjo toji vasarvietė sutalpinti.

Tysliavai nebūtų Tysliavai, jei jie neiškrėstų kokios nors staigmenos. Ir štai, kai visos panašios išvykos baigiasi stipriais nugėrimais ir ausį rėžiančiais dainavimais, sakyčiau šauksmais, čia jie mums užsigardžiuoti patiekė trumpą, bet puikią meninę programą.

Pirmiausia scenoje pasirodė Vitalis Žukauskas. Apie jo "kūrinius" tur būt nėra nė ko rašyti. Visi puikiai jį pažįsta. Jis visus taip "išgarbino", kad kartais galvoji, kaip tokioje neaukštoje būtybėje gali tilpti tiek humoro.

Antroji į sceną išėjo solistė Rožė Mainelytė. Tikrai buvo malonu klausyti tokio skambaus ir geros mokyklos balso.

Išvykoje taip pat dalyvavo ir scenoje pasirodė Tysliavų baigiamas sulietuvinti Theodor Katz su savo nuostabiu smuiku. Aš nežinau, ar tas smuikas toks puikus, ar smuikininkas, bet man rodos, kad kai griežia, abu susilieja į vieną didelę asmenybę ir duoda tokius širdį ir ausis glamonėjančius akordus, kad, rodos, klausytum ir klausytum. Tikrai tai didelis meninkas.

Dalyvių buvo pilnutėlė salė. Jų tarpe matėsi: Jieva Mikolaimienė (buv. Vienybės redaktoriaus žmona), Šimėnienė, J. Trečiokienė, U. Bacevičienė, Ona Mičiulienė, Elena Kulbokienė, Ant. Matulis, Jurgis Diržys, Juozas Garšva, dr. Noakas su šeima, inž. A. Novickis su šeima, Ant. Daneliauskas, A. Smagočius, adv. K. Michelsonas su žmona, K. Čiurlys, estų rašytojas A. Rannit, NBC išdininkas Krosnapolskis ir daug kitų.

Visų nuotaika buvo puiki.

Malonu būtų, kad ir kitais metais Vienybė panašią pramogą mums surengtų.

P. Puronas

Ši nuotrauka daryta Pr. Lapienės vasarvietėje šešių metų amžiaus fotografo Jonuko Barčiauskučio, Vlado ir Elzės Barčiauskų sūnaus. Sėdi: Šilbajorienė su sūnum Robertu, Kirkilienė, Šilejkienė, Barčiauskienė. Stovi: Šilbajoris, Ba[illegible], Raulinaitis su žmona, Barčiauskas, Kašubienė, Savaitis ir Tysliavienė.

ĮSRINKTA BENDRUOMENĖS APYGARDOS VALDYBA

NEWARK, N. J. — Rugpjūčio 19 d. Šv. Jurgio Draugijos salėje įvyko JAV Lietuvių Bendruomenės apylinkių atstovų suvažiavimas. Atstovai dalyvavo iš šių skyrių: Kearny, Jersey City, Jamesburg ir Newark. Elizabeth ir Linden skyriai pranešė, kad tą dieną atstovų atsiųsti negalėję dėl darbo ir kitų priežasčių.

Į prezidiumą išrinkti: K. Trečiokas, A. Kačanauskas ir St. Jakštas. Suvažiavimui pirmininkavo St. Jakštas.

Į Apygardos valdybą išrinkti: pirmininkas Vladas Dilis, pirmas vicepirm. Jokūbas Stukas, antras vicepirm. P. Puronas, sekretorius St. Jakštas, iždininkas A. Kačamauskas. Kandidatai: K. Trečiokas ir Izidorius Jatulis.

' kontrolės komisiją išrinkti: Izabelė Dilienė, A. S. Trečiokas ir Leonardas Šimkus. Kandidatai: Andr. Trečiokas ir V. Vitkauskas.

Švietimo ir kultūros skyriui vadovauti išrinktas Jokūbas Stukas, Ekonomijos skyriaus pirmininku išrinktas P. Puronas.

Apylinkių atstovai diskutavo kolonijos steigimo reikalingumą. Nors ir numatė tam tikrų sunkumų, bet dauguma pritarė kolonijos steigimo idėjai. Tikimės, kad Ekonominė komisija būsimame apylinkių suvažiavime plačiau referuos tuo klausimu.

J. Dilis

●

P. Bukšnaitis, mūsų bendradarbis, namie turėjo sunkią nelaimę: lūžo koja, kurią reikės laikyti gipse keletą savaičių.

Sofija Mich, žinoma Philadelphijos biznierė, lankėsi pas savo draugus ir pažįstamus Brocklyne.

R. Šilbajoris ir vyr. skltn. J. Ulėnas šiuo metu New Yorke skautų draugovėje praveda skiltininkų kursus.

Vyt. Meškauskui, Vienybės bendradarbiui Chicagoje, jo žmona Eugenija šiomis dienomis padovanojo sūnų. Sveikiname.

●

PRENUMERATORIAMS

Administracija bus labai dėkinga skaitytojams, kurie nelaukę paraginimo atsiųs savo prenumeratą. Vasara yra sunkiausias laikas laikraščiui, nes skaitytojai, beatostogaudami, dažnai pamiršta atlikti tą menką, palyginti pareigą. Tai apsunkina laikraščio leidimą, kuris jau ir taip šiais laikais nėra lengvas. Skaitytojų pareiga, palyginus su leidėjų sunkumais, leidžiant laikraštį, yra labai lengva. Tik palyginkime metinę penkių dolerių prenumeratą su savaitinėmis laikraščio išlaidomis...

Administracija

BIRUTĖS MIKALAUSKAITĖS IR GERHARDO KLEMMO VESTUVĖS

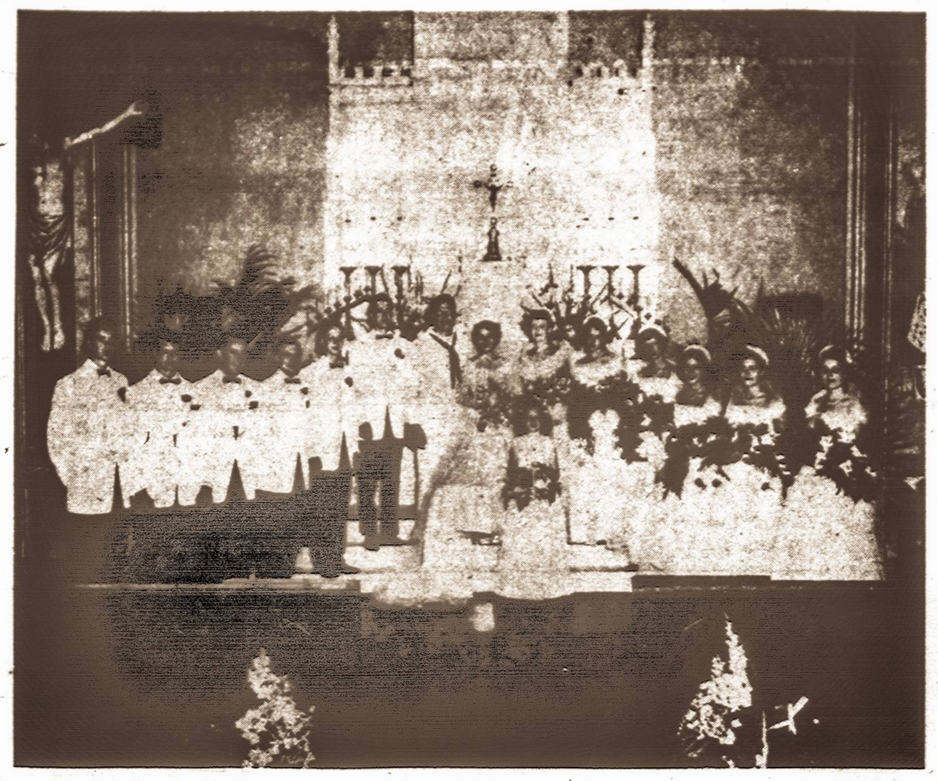

Buvusių brooklyniečių, Prano ir Veronikos Mikalauskų, dukters Birutės santuoka su Gerhardu Klemmu iš Liberty, N. Y. Viduryje, prie altoriaus, stovi jaunavedžiai su savo pabroliais ir pamergėmis.

LIBERTY, N. Y. — Rugpjūčio 7 d. čia įvyko labai iškilmingos vestuvės. Ištekėjo Birutė Mikalauskaitė, vienturtė Prano ir Veronikos Mikalauskų duktė. Mikalauskai yra ilgamečiai Vienybės skaitytojai iš White Sulphur Spring, N. Y.

Birutė Mikalauskaitė ištekėjo už Gerhard Klemm, George ir Edith Klemm sūnaus. Jaunojo tėvai gyvena Liberty. Santuoka įvyko šv. Petro bažnyčioje. Jaunuosius sutuokė klebonas kun. Clifford J. Smith. Vestuvių puota, kurioje dalyvavo apie 125 asmenys, įvyko Corlys salėje.

Jaunąją iki altoriaus palydėjo jos tėvelis. Vyriausioji pamergė buvo jaunosios giminaitė Birutė Alasevičiūtė iš Bostono. Vyriausias pabrolis buvo Roger Hyzer. Vestuvių pulką sudarė: jaunojo sesutės, Grace ir Anita Klemm, Cathy Ratsch, Elsie Tripps, Jo Ann Hutchison, James Thompson, Clinton Oestrich, Vyt. Subačius, Dick Bryan ir Ray Krišciukaitis. Gėles nešė Edith Klemm, jaunametė jaunikio sesutė.

Santuokos metu jaunoji vilkėjo baltą suknelę. Jos galvą puošė rūtų vainikas ir veilonas. Rankose laikė rožių ir laukų lelijų bukietą. Vyriausioji pamergė vilkėjo mėlyną suknelę. Kitos pamergės buvo rausvose suknelėse. Visos rankose laikė gladiolių bukietus.

Tai buvo įspūdingos vestuvės. Ir vietos spauda pažymėjo, kad tokių iškilmingų vestuvių Liberty seniai nematė.

Po santuokos akto, svečiai vyko į salę, kur prasidėjo vestuvių puota. Be kitataučių, puotoje dalyvavo šie Mikalauskų giminės ir draugai: Zabarauskai iš Broklyno, Keršuliai iš Montrealio, Guntai iš Brooklyno, Ričardas Paukštys iš Montrealio, p-nia Welick iš Brooklyno, L. Kymantas iš Chicagos, Mottle su šeima iš Brooklyno, Lasevičius iš Bostono, Pusvaškis iš Brooklyno, Pr. Krišciukaitis iš Hartfordo, Augustinai iš Brooklyno, Subačiai iš Brooklyno, abeji Jurai su žmonomis iš Brooklyno ir daugelis kitų.

Po vestuvių, jaunavedžiai aplankė New Yorką. Kadangi jaunasis tarnauja laivyne ir kartu lanko technikos mokyklą, jis grįžo į Memphis, Tenn. Jaunoji, kuri yra telefonų kompanijos tarnautoja Liberty mieste ir toliau gyvens kartu su motina.

Jaunosios tėvas, Pranas Mikalauskas, tebedirba laivyno dirbtuvėje Broklyne ir tik savaitgaliais parvažiuoja namo.

J. M.

DIDŽIOJO NEW YORKO BALFO DEŠIMTMEČIO MINĖJIMO IR VAJAUS KOMITETO ATSIŠAUKIMAS

Didžiojo New Yorko meras, atjausdamas sunkią tremtyje likusių lietuvių būklę ir aukštai vertindamas BALFo darbą šalpoje, leido šiais metais pravesti aukų rinkliavą visame Didžiajame New Yorke.

Vajus prasidės ateinančią savaitę, rugsėjo 1 dieną ir tęsis iki spalio 1 dienos.

Nors aukoms rinkti leidimas ir yra gautas, bet pačių aukų surinkimo pasisekimas priklauso nuo jūsų širdžių gerumo ir alkos. Komiteto nariai, atsisakydami nuo poilsio, net vasaros metu uoliai dirbo paruošiamuosius vajaus ir BALFo Dešimtmečio Minėjimo darbus. Tačiau vajaus pasisekimas priklauso nuo jūsų asmeninės aukos ir bendradarbiavimo pačioje rinkliavoje. Dabar, kaip ir ankstyvesniais metais, mes turime telkti lėšas šalpos darbui, nes viena, kad Vakarų Europoje dar yra visas 10,000 lietuvių tremtinių, kurie laukia mūsų pagalbos, o antra turime rinkliavą pravesti sėkmingai, jei norime, kad ir kitais metais New Yorko miesto valdžia mums duotų leidimą naujai rinkliavai.

Todėl Vajaus Komiteto vardu, maloniai prašau visus Didžiojo New Yorko ir jo apylinkių lietuvius, kuriems rūpi nekaltai skurstančių Lietuvos vaikų šviesesnis rytojus bei lietuvybės išlaikymas, kuo skubiausiai įsijungti į šį artimo meilės darbą.

Artimiausiom dienom kiekvienas gausite Vajaus Komiteto laišką — prašymą paaukoti ir parinkti aukų. Gavę kvietimą nenumeskite, nepalikite jo nežinomam rytojui, bet tučtuojau malonėkite pradėti darbą.

Neuždėkite vajaus komitetui sunkaus darbo, pakartotinai prašyti prisiųsti auką.

Šiais jubiliejiniais BALFo metais tenelieka nė vieno lietuvio, neatidavusio savo aukos nuskriaustajam savo broliui tremtiniui.

Mieli tautiečiai, pasinaudokime Didžiojo New Yorko mero mums rodomu prielankumu, uoliai dalyvaukime rinkliavoje, gausiai aukokime, palengvinkime sunkią tremtyje likusių nedalią...

Aukas prašom siųsti šiuo adresu: United Lithuanian Relief Fund of America, Inc., 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Kun. dr. St. Valiušaitis,
BALF Dešimtmečio Minėjimo
ir
1954 m. Vajaus Komiteto
Pirmininkas

BENDRUOMENĖS TARYBOS RINKIMAI

Šiuo metu jau pradėti paruošiamieji darbai pirmosios JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos rinkimams, Taryba yra vyriausias Lietuvių Bendruomenės organas. Šiuo kuriamuoju laikotarpiu jos pareigas eina JAV LB Laikinasis Organizacinis Komitetas, kuris, išrinkus pirmąją Tarybą, nustos buvęs.

Bendruomenės Taryba bus renkama tiesioginiais rinkimais slaptu balsavimu. Balsuoti galės kiekvienas lietuvis, įsiregistravęs Bendruomenėje, rinkimų dieną esąs bent 18 m. amžiaus ir bent už 1954 m. antrąjį pusmetį įmokėjęs tautinio solidarumo įnašus. Pagrindinio solidarumo įnašo suma yra 1 dol. metams.

LOKas priėmė pirmosios Tarybos rinkimų taisykles, išrinko vyriausąją Tarybos rinkimų komisiją ir neseniai Bendruomenės apygardoms, apylinkėms bei seniūnijoms išsiuntinėjo bendraraštį Tarybos rinkimo reikalais.

Vyriausioji rinkimų komisija yra tokia: nariai — adv. S. Briedis, K. Krušinskas, J. Makauskis, A. Sodaitis, J. Šlepetys, V. Vaitiekūnas, O. Valaitienė, pavaduotojai — J. Boley ir dr. A. Šliūpaitė.

Apylinkės rinkimams vesti vietos komisijas rinks apylinkių susirinkimai.

Vyriausioji rinkimų komisija darbą jau pradėjo. Ji turės išleisti instrukcijas rinkimų reikalais, paskirti balsavimų dienas, nustatyti balsų skaičiavimo tvarką ir iš viso tvarkyti Tarybos rinkimų reikalus ligi bus išrinkta pirmoji JAV Lietuvių Bendruomenės Taryba. Rinkimai turi įsiteisėti 1955 m. gegužės 15 d.

A. Saulaitis
LOKo Sekretorius

●

P. Lisauskas grįžo iš West Virginia ir Ohio valstybių, kur jis kartu su žmona praleido dviejų savaičių atostogas.

Petras Svetka, Vienybės skaitytojas Maspethe, po operacijos, kurios metu jam buvo išpjautas skaudulys veide, galutinai pasveiko.